

MAGYAR Bányászlap

THE HUNGARIAN MINERS JOURNAL VISITS MORE THAN ELEVEN HUNDRED MINING CAMPS AND MORE THAN FOURTEEN THOUSAND HOMES

HIMLerville

KENTUCKY

THE HUNGARIAN MINERS JOURNAL HAS MORE SUBSCRIBERS THAN ANY OTHER THREE HUNGARIAN WEEKLIES IN THE UNITED STATES

Ránk üzentek

Azok a körök, amelyeknek szemében mindig vörös posztó volt a Magyar Bányászlap, amelyek a mult esztendőben és azóta is mindent elkövettek, hogy kivégezzék a magyar bányászok lapját, megint hallattak magukról.

Megint üzentek a bányaurak és minden józanészű ember elképzelheti, hogy nem szeretettük a Magyar Bányászlapot.

Üzenetük inkább súlyos fenyegetéseket tartalmazott. Megfenyegették a Magyar Bányászlapot és súlyos következményeket helyeztek kilátásba, ha a lap továbbra is olyan keresetlen nyíltsággal fog írni a bányabárókról és leplezi le gazdaberségeiket, aljasságukat.

Minket ez a fenyegetés bizonyos tekintetben meglepett, mert azt hittük, hogy a sikertelen kísérletezések vége szakadt már. Azt hittük, hogy a bányaurak belátták, hogy a Magyar Bányászlapot sem megfélemlíteni, sem elhallgattatni nem lehet. Gondoltuk, hogy a kudarcok sorozata meggyőzte őket arról, hogy ennek az újságnak egy politikája, egy vallása, egy imádsága van és lehet csupán és ez a magyar bányászok sorsa.

Ez az a jelszó, amit tizenhat esztendővel ezelőtt zászlajára irt ez az újság és ez az a jelszó, amelyről az súlyos és nehéz esztendők viharában sem feledkezett meg.

Elhisszük, a Magyar Bányászlap írásai nem esnek valami jól sokaknak. Nem esnek jól a bányabáróknak, de nem esnek jól annak a szolgáltnak sem, mely készséggel áll az előbbiei rendelkezésére. Viszont ez a tény a legkisebb mértékben sem fog változtatni harcmodorunkon.

A mostani fenyegetésre, mely már nem új dolog nálunk, ugyanazt fogjuk felelni, amit az elsőre. Hogy nem törődünk vele, hogy nekünk sokkal fontosabb a magyar bányász sorsa, mint a bányabárók óhajja.

A mult esztendőben is megkísérelték elhallgattatni a Magyar Bányászlapot, de nem sikerült nekik.

Először pénzt kínáltak, véres pénzt, a bányászok vérevel pirosra festett pénzt, mert azt hitték, hogy ezt az újságot is ringyóvá aljasíthatják, mint másokkal tették.

Mikor erre az ajánlatra csatánosan pofont kaptak a tisztelt urak, elővették a drasztikusabb eszközöket és ezekkel próbálták a Magyar Bányászlap torakára forrasztani a szót.

Be kellett látniuk, hogy ezt az újságot esetleg letörniök lehet, de megvenniök nem. Ennek az újságnak sorai között nem csempészhettek mérget a magyar bányászok lelkébe, élénken ügyeltünk arra, hogy ez ne következhessek.

És a Magyar Bányászlap, bár vesztett ebben a harcban, mégis győzelmesen került ki

belőle, mert az új katonák ezrei sorakoztak fel a veszélyben levő zászló védelmére.

Azt hiszik talán ezek a jeles urak, hogy most megijedünk fenyegetésüktől. Nagyon, de nagyon csalódnak fognak.

Csalódnak fognak, mert amit a velük vívott harcban elvesztettünk, azt már elvesztettük. Manapság annyival vagyunk gazdagabbak, hogy nincsen elveszíteni valónk. A terrorizált kereskedőkkel, üzletemberekkel már kivettük a hirdéseket a lapból, többet nem igen tudnák kivéteni.

És ennek dacára is élünk. A mellénk csatlakozott bányász-hadsereg megmutatta, hogy mennyire szívén fekszik neki ez az újság és ennek az újságnak a sorsa.

Uj harcmodort vezetnek be talán ellenünk a bányabárók? Bennünket már az sem fog meglepni, amióta minden ok nélkül reánk uszították a postahatóságokat, mióta ilyen módon akarták lehetlenné tenni a magyar bányászok egyetlen lapját.

Ahogy keresztlét éltük ezeket a nehéz időket, keresztlét fogjuk élni azokat is, amelyek reánk következnek és soha, semmi körülmények között nem adjuk ki kezünkől azt a zászlót és azt a tollat, melyet a bányászok ránk bízottak.

Miért van most újra ez a felháborodás a bányaurak körében és miért tartják szükségnek ismét üzengetni nekünk? Mert továbbra is harcos maradt ez az újság, mert továbbra is van bátorsága hozzá leplezni a bányabárók gazságait, mellyel a bányászok szájából akarják kivenni a kenyeret.

Ha tudnák biztosan, hogy a Magyar Bányászlaplappal másféleképpen is végezni tudnak, nem üzengetnének nekünk. Akkor irgalom nélkül nyakunkra tennek a köteleit és szorítanak egyet rajta. De mert látják azt, hogy mégsem olyan könnyű dolog sok ezernyi bányász szöcsövét elnémitani, hát ijesztgetéssel próbálkoznak.

Sajnos, nekünk nem szokásunk a megijedés. Aminthogy nem ismertük ezt az érzést akkor sem, mikor a hatóságokat küldték a nyakunkra, amikor lapjaink sülyesztésével kísérleteztek. Sem akkor, sem most nem hat reánk a fenyegetés.

Mumusoktól nem szoktunk megijedni, még akkor sem, ha milliók állnak is mögöttük, mert velünk viszont a bányászok ezreinek együttérzése, szeretete és bizalma van.

A Magyar Bányászlap továbbra is azon az uton fog haladni, amelyen eddig ment és ettől még egy tapodtatnyira sem fogja eltántorítani a bányaurak hangos csaholása.

Mit remélnék hát ezek az urak? Azt talán, hogy majd a szép szemekért be fogjuk a szánkat és nem fogunk utat engedni annak a hangnak, a

mely torkunkat fojtogatja és amelynek ki kell törnie?

Hát olyan boldog már a magyar bányász ebben az országban, hogy hivatásunk megszünt és letehetjük a fegyvert, melyet sorsának jobbra fordítása érdekében emeltünk magásra?

Botorság lenne ezt hinni és tudják ezt jól maguk a bányaurak is. De hát ők csak kísérleteznek. Fáj nekik ez az újság, mert bele szokott vágni az eleven huszába, rá szokott csapni azokra a fekete fosztogatókra, akik a bányászt akarják mindenáron megrövidíteni.

Megvadt bika módjára rotnak aztán ellenünk, hogy eltiporhassanak. Eddig még nem vált valóra szívüknek ez a szép óhajja és ezután sem fog. Nem fog, mert ebben a harcban nem állunk egyedül. Mögöttünk áll egy emberként az az óriási tömeg, melynek érdekében harcolunk és harcolni is fogunk.

Igy hát nincs is semmi célja az üzengetésnek, mert ha harcot akarnak, nem kell azt bejelenteniök. Mi hozzászoktunk már a bányaurak részéről, hogy akkor támadnak, mikor elérkezettnek látják az időt és nem sokat törődnek azzal sem, hogy szemben álljon velük az ellenfél. Ők sokkal szívesebben veszik, ha hátulról szurhatják azt le.

Meg vagyunk róla győződve tehát, hogy nem lovasgasszák bennünket meg nekünk a harcot, hacsak nem fogunk változtatni a lap hangján, meggyőződésén.

Azért tették ezt, mert félnek tőlünk, mert nem olyan biztosak a maguk dolgában sem.

Mi pedig nem fogjuk nekik megtenni azt a szíveséget, hogy meghunyászkodjunk. Meggyőződésünket soha nem bocsátottuk áruba, lett légyen annak ára pénz, vagy fenyegetés.

Nem, drága jó uraim. Velünk ebben a tekintetben nem lehet alkudni. Bennünket nem lehet ringyóvá aljasítani, bennünket nem lehet rávenni arra, hogy vásárra vigyük a bennünk bizó bányászok bőrét. Ha mindennek megtagadása a harcot jelenti, hát legyen harc. És meg lehetnek róla győződve a tisztelt bányaurak, hogy ebben a harcban nem fogunk irgalomért esedezni. De nem várjuk azt sem, hogy tőlünk kérjenek ilyesmit.

Ha arról lesz szó, hogy fogunkkal kell védekezni, akkor azt fogjuk tenni, de megadásról akkor sem lehet beszélni velünk.

Nem tudnánk elképzelni aljasabb dolgot, mint azt, ha a mostani fenyegetés következményeképpen cserben hagyónak a szenvedőket, a harcolókat, akik kockára tették életüket is a közös célért. Ha szükség lesz erre, mi is ezt fogjuk tenni.

A tavalyi nagy küzdelmet

megvittuk. Anyagilag talán sok áldozatba került nekünk ez a küzdelem, de erkölcsileg szinte felbecsülhetetlen az az eredmény, amit elértünk. Elértük azt, hogy ma már több, mint kétszer annyi bányász áll a hátunk mögött, több, mint kétszerannyi lelkes harcos vallja magának a mi ügyünket, csakugy, mint mi tettük az övékkel.

És meg vagyunk róla győződve, hogy ha egy újabb támadás fog bekövetkezni, amint a bányaurak kilátásba helyezték ezt nekünk, újra ezek fognak sorakozni a csatasorba.

Ebben a tudatban nem félünk mi mindattól, amivel fenyegetnek, amennyit jól esik, mi megyünk a magunk utján, melyre sorsunk vetett és továbbra is fáklyája leszünk a jobb sorsot kereső magyar bányászoknak.

Ha kincsek után vágyódnánk, megszereshetjük volna akkor azt, mikor megvásárolni akartak bennünket, amikor judáspénzt kínáltak nekünk, a mikor megkíséreltek. De mind ez nem kellett nekünk és így nem félünk attól sem, hogy újabb veszteségeket jelenthet számunkra ez a harc.

Amink van, az a magyar bányászoké, mindaddig, amíg forogni bírjuk a tollat, amíg lesz bennünk annyi erő, hogy lélegezhet vehessünk. És ha arra kerül a dolog, hogy életünkkel kell megváltani a reánk bízott ezreket, egy pillanatig sem fogunk habozni.

Ha harcot akarnak a bányabárók, mi szívesen elfogadjuk, mert egyszer s mindenkorra mi is megüzenjük, hogy nem jöhet a mi sorsunkba egy olyan változás, mely egy pillanatra is elfeledtesse velünk, hogy ez az újság a magyar bányászoké.

Erős a hitünk, hogy újabb ezek fognak támadni, akik részt kérnek majd a küzdelemben és ezen a lelkes hadsereg soha, de soha erőnt nem fognak venni azok, akik dülhükben most üzengetnek és fenyegetőznek.

A magyar bányászok meg fogják adni erre a támadásra is a választ. És a bányaurak szomorúan fogják majd tapasztalhatni, hogy ebben a változásban nem lesz valami sok köszönet. Legalább is a számukra nem.

A bányászokól éppen úgy meg fogja találni a maga útját a bányaurak arcába, mint tavaly és ez az újság nagyon, de nagyon fájdalmas lesz.

Nincs hát semmi helye a lovasgásnak, a gyerekes ijesztgetésnek, az üzengetésnek. Ha minden áron harcot akarnak a bányabárók, ha mindenáron erre az újságra fáj a foguk, hát akkor ne tessék anyámaszszonyoskodni.

Tessék kiállni a placera és megmutatni, hogy mit tudnak. Nem kell telebőmbölni az egész világot. Mi készen állunk.

Folyik a harc

A két éves háború újabb fázisai. — A déli vasutak felvették az eléjük dobott keztyűt. — Rohamosan közeledik a súlyos dátum. — Remélik, hogy az I. C. C. nem hagyja jóvá a leszállítást

A két éves áldatlan harc, mely alatt a bányák száza mentek már tönkre és amelyek egész bizonyosan meg nagyon sok áldozata lesz, egy pillanatra sem veszt heveségből. A közelmúltban lefolyt cincinnati gyűlés után, amelyen valamilyen megegyezést reméltek elérni, úgy látszott, hogy vége lesz a harcnak.

Aminthogy vége is lehetett volna. Az északi vasutak, amelyek körül most az egész kérdés forog, sokat tudtak volna tenni ebben az ügyben, ha akartak volna. Ellent tudtak volna állni a pennsylvániai és ohioi bányatulajdonosok követelésének, de nem tették.

Még a szenátusi vizsgálat folyamán felmerült az a vád, hogy a vasutak összejátszanak a bányákkal a sztrájk-kérdésben és most úgy látszik, hogy a két töke nemcsak ebben ért egyet, hanem más ügyekben is. Ilyen például a fuvardíj kérdése.

Ez a harc már két esztendője folyik, de még most sem lehet látni a végét. Az ember már-már azt kezdi hinni, hogy nem is lesz vége addig, amíg az egyik ellenfél a porondon nem marad.

A cincinnati gyűlés után a déli bányák és déli vasutak képviselői nyugodtan tértek haza, mert azt hitték, hogy az ügy további része a bírói fórumok előtt fog lefolyni, ahová az északi bányatulajdonosok a fuvardíj leszállításának ügyét vitték.

Ott nem sikerült a megegyezés a pennsylvániai töke niakacsága miatt és senki sem mert volna álmódni arról, hogy mégis ezeknek lesz igazuk. Azok a bányaurak, akik annyira biztosak voltak a maguk dolgában, hogy még csak meg sem kísérelték a békés megegyezést, mégis győztek.

Színfalak mögötti erőik szorgalmasan működtek és egy szép napon arra ébredtek fel az érdekeltek felek, hogy az északi vasutak egyezkedési szándéka nem volt komoly, mert ize, újabb leszállítást eszközöltek a pennsylvániai és ohioi szünet illetőleg.

A leszállítás felett természetesen döntenie kell az Államközi Kereskedelmi Bizottságnak, az Interstate Commerce Commissionnak. Ez a döntés e hó 18-án fog megtörténni. Hogy azonban addigra is lezsedhessék maguknak a tejfellt, a New York Central azonnali hatállyal léptette életbe a fuvardíj leszállítást, ami azt jelenti, hogy azóta is vigan szállítja a szünetet a hálózat mentén fekvő bányákból, dacára annak, hogy az illetékes fórum még nem hagyta jóvá ezt a lépést.

Most, hogy ez a döntés veszedelmesen közeleg, az első meglepetésükből magukhoz

tért déli érdekeltségek is lázasan dolgoznak, hogy a váratlanul kapott támadást valamilyen képpel kivédjék. Arról lehet már, hogy békés egyezségre bírják a pennsylvániai és ohioi bányaurakat, valamint az északi államok vasutait, mert látják, hogy ez tisztára lehetetlen.

Most azt Interstate Commerce Commissionhoz fordulnak, hogy ez ne hagyja jóvá ezt az újabb leszállítást, mert ez az ő haláluk és a déli államok bányáinak halálát jelentené. A déli államok szentemelőinek képviselője J. D. Francis, úgy véli, hogy ez újabb fuvardíjleszállítás törvénytelen és ezen az alapon fogja kérni annak megtagadását. Ugyanekkor a vasutársaságok is hasonló lépésre készülnek, hogy azonban ennek az együttes fellépésnek lesz-e valamilyen eredménye, az még nagyon kétséges.

A mult tapasztalatai alapján azt állíthatjuk, hogy az Interstate Commerce Commission nem valami nagyon pártfogja a déli vasutakat és bányabárókat. Mondhatnók azt is, hogy meglehetősen ellenséges lábon áll velük szemben.

Oka ennek a nem tulságos szeretetnek az, hogy az Interstate Commerce Commission az északi tőkésék kontrollálják oda beültetett saját embe-reiken keresztül.

Hogy ezek hajlandók lesznek-e valamit tenni, ami nem kelleme titkos pártfogóknak, az nagyon is kétséges. Mi legalább is nem tudunk hinni egy ilyen eshetőségben.

Maguk a déli érdekeltségek reménykednek abban, hogy kifogásaik, melyek alapján ennek az újabb leszállításnak a megtagadását kérik, vannak olyan erősek, hogy a bizottságot meg tudják nyerni az ő részükre.

Természetesen ebben az esetben ki kellene mutatni a leszállítás törvényellenességét. Ezt pedig csak úgy tehetik, ha meglehetősen hosszadalmas munkát igénylő vizsgálatot szónak a bizottság nyakába. És ha egyuttal maguk is hajlandók ezt a munkát elvégezni.

A kereskedelmi törvények szerint a vasutársaságoknak feltétlenül el kell egy bizonyos százalék hasznat érniök. Ha a déli vasutak most már be tudják bizonyítani azt, hogy a jelenlegi fuvardíjak mellett ezt a százalékot az északi vasutársaságok nem tudják elérni, akkor már félig nyert ügyük van.

Egészen bizonyos, hogy ha a most leszállított fuvardíjak mellett nem lehet ezt a törvényileg előírt hasznat elérni, akkor kísérletezni fognak az azal a szóbanforgó társaságok, hogy a tartalékaikból fedezék majd a különbözetet.

És a manipuláció tulajdonképpen itt van. Ha sikerül a mostani lépés és az Interstate Commerce Commission jóvá fogja hagyni a fuvardíj leszállítást, akkor az északi szünet szállító vasutak nem törődnek még azzal sem, hogy a jelenben talán nem fizetődik ki nekik a dolog. Meg fogják kísérni majd azt, hogy valamilyen képpel kimutathassák a hasznat és ebben az esetben el van intézve az egész kérdés. Legalább is részüköröl.

A mostani vesztéséget egész egyszerűen befektetésnek fogják tekinteni, amely bőven meg fogja hozni a maga kamatait akkor, amikor a déli államok szentemelői tönkre megy majd és onnan nem lesz többé szállítás. Akkor aztán újra emelni fogják majd a fuvardíjakat és nem lévén versenytársuk, ebben senki sem tudja majd megakadályozni őket.

Ez az az egyetlen alap, amit ha sikerül bebizonyítani az Interstate Commerce Commission előtt, magával hozhatja a fuvardíjleszállítás megtagadását.

A déli vasutak és a déli bányabárók reménykednek, hogy ez sikerülni is fog nekik, mert azt hiszik, hogy ilyen érvek ellen nem dönthet a bizottság még abban az esetben sem, ha kimondottan az északi bányák malmára hajtja a vizet.

Kétségtelen, hogy a ránk jövő hetek rendkívüli fontossággal bírnak. Most fog eldőlni, hogy vajon lehetséges lesz-e továbbra is a tisztességes verseny ebben az országban, vagy pedig az erősebb egyszerűen le fogja tiporni a gyöngébbet.

Most ki fog derülni, hogy a hosszú utját állják-e majd ennek, vagy pedig segédkezet nyújtanak ebben a törekvésben.

Igaz ugyan, hogy a déli érdekeltségek el vannak tölve arra, hogy az Interstate Commerce Commissiontól megtörténhet az eredménytelenség dacára is tovább folytassák a harcot és a végsőig viszik a küzdelmet, azonban mindez nem nyújt orvosságot a bajra.

Egy ilyen processzus elhúzódhatik évekig is és kérdés, hogy lesz-e majd a déli államok bányáinak/évekig tartó kitarása? Egy, a bíróságok előtt lefolytatott harc nagyon, de nagyon hosszú ideig húzódhat el és az alatt az idő alatt a bányák újabb száza mehetnek majd tönkre, úgy, hogy az északi bányakolosszusok még ilyen módon is elérhetik céljukat.

Megszabadulni a versenytársától — ez az ő kiadott jel-szavuk és ennek az óhajnak akarnak ők mindenáron érvényt szerezni.

Most már igazán nem baba megy a játék. Életről, vagy halálról van szó. És ezzel tisztában vannak mindkét oldalon.

MAGYARORSZÁGI HIREK

A kőbányai téglagyárak nyomortelepeit drótsövénnyel zárják el, hogy idegenek ne láthassák a baraklakások nyomorait

Az ember a Nemzeti Színháznál felül egy kőbányai villanyosra és negyven perc múlva azt hiszi, hogy Szibéria kellős közepére érkezett, ahol a leirhatatlan nyomortanyákon összeszűfolt emberek vivnak harcot a férgelkekkel. A kőbányai téglagyári baraklakások képe eleventi fel azoknak az emlékeit, akik a szibériai hadifogság alatt közvetlen közelről ismerkedtek meg a nyomortanyákkal. A szibériai állapotokra a hatóságok figyelmét felhívta dr. Farkas Zoltán törvényhatósági bizottsági tag, a kinek felszólalása mély megdöbbenést keltett. Mindenki azt hitte, hogy az elhangzott szavak nem vesznek el nyomortalanul és a hatóságok rövid időn belül elkövetnek mindent, hogy a téglagyári munkások baraklakásaiban rendet teremtsenek.

Viszont mindössze annyi intézkedés történt, hogy a legtöbb gyártelepen a munkások baraklakásait elzárták a külvilágtól, idegen nem engednek be a telepre, nehogy személyesen győződjenek meg az ottani borzalmas állapotokról. Edig zavartalanul jöhettek-mehettek bárki a telepeken, most azonban az összes mellék-kapukat drótsövénnyel zárták el és csak a főbejáraton át lehet bejutni a baraktelepre — igazgatósági engedéllyel. Amikor az esti órákban látogatást tétünk a kőbányai téglagyárak

baraklakásaiban, természetesen mindenütt drótsövénnyel elkerített zárt ajtók fogadtak. Nem tehetünk egyebet, át-másztunk a drótkerítésen és el-sőnek így jutottunk be a Kőbányai Gőztéglagyár Társulat telepére, amelyet egyszerűen municipális gyárnak neveznek.

Tizenkilencen egy kis szobában, ahol két anya gyermeket szült

Óvatosan kerültünk beljebb a sötét telepen, ahol egymás mellett sorakoznak a bereklakások, amelyekben átlagosan öt-hat család lakik. A munkások nagy részét vidékről hozták fel, megfelelő lakást azonban nem tudtak részükre juttatni és ezért a gyártelep baraklakásaiban zsúfolódtak össze a gyár munkásai. Ötletszerűen nyitottunk be az egyik szobába, ahol este nyolc órák csaknem mindenki aludt. Felsőlétszámunkra lerongyolódott alakok jöttek elő, ijedten néztek maguk elé s amikor megmondtuk, hogy mi járathatnánk, megvették felénk és lámpát gyújtottak.

A zsúfolt, bűzös szobában nem lehetett kiegyenesedni, mert különben beleütköztünk volna a mestergerendába. A barakszobában pontosan tizenkilencen laktak, férfiak, gyermekek, asszonyok, vegyesen, valamennyien szalmazsákokon fekszenek és minthogy szalma-

zsák is kevés van, hát egy-egy szalmazsákra két-három személy is ráfekszik.

A négy méter széles és hat méter hosszú szobában téglakövekkel a szobák közötti falakból rakták ki az ágy helyét és úgy helyezték rá a szalmazsákokat. A szoba közepén kályha van, körülötte az ágyak, keresztül-kasul pedig kötelek futnak, amelyeken alsóruhák száradnak. A szoba két sarkában fűszer, kenyér, krumpli és zöldhagyma van. Ebben a két sarokban van ugyanis a baraklakók éleltára.

Sápadtarcu, horpadt mellű asszonyok jönnek elő, kezükben magasan tartva a petróleumlámpát és úgy vezetnek a szobában, hogy megmutassanak mindent. Az egyik szalmazsákon egy fiatal nő és egy férfi fekszik, a másikon két kis gyerek és egy öregasszony, a harmadikon négy férfi, a következőn két nő és egy férfi. Két leánycecsemő édesdeden alszik a földön, a kályha közelében és az arcuk tele van bogarakkal. Akik a közérköls megvédése érdekében akarnak tüntető felvonulást rendezni, azok ide jöjjenek.

Ebben a borzalmas helyiségben, ahol férfiak, nők, gyermekek zsúfoltan laktak együtt, a mult heten két asszony megszülte gyermekét. Tizennégy évvel aluli lányok, gyermekek és férfiak jelenlétében...

A bogarak megeszik a munkások ételét

A baraklakás hemzseg a bogaraktól. Ijesztő nagyságúak röpösnek, koppannak a falon, a gerenda feketélik tőlük, a szalmazsák, a kályha és az éléskamra tele van ezekkel a bogarakkal, amelyek ellen nem lehet védekezni, amelyeket nem lehet kiirtani és amelyek véresre csipik a kisgyermekeket. A munkások, akik naponta tizenkét órát dolgoznak, észkaka nem tudnak aludni a bogaraktól, cipővel és fadarabokkal vadásznak rájuk. Amíg a barakszobában tartózkodunk, néhány perc alatt pontosan husz bogarat söpörtünk le a kabátunkról. Panaszkodnak is mindannyian:

— Nem birunk ezektől nyugodni — mondják, — nem lehet kiirtani őket. Állandóan szaporodnak, kirágják a kenyér belét és kirágják a krumplit. Ők esznek helyettünk.

Az egyik öreg munkás azt mondja:

— Ma reggel az ablakpárkányra tettem két darab savanyu paradicsomot és estére, mikor meg akartam enni, már csak a héját találtam meg. A többit kirágták a bogarak.

A munkások hetenként átlag 14—16 pengőt keresnek, de ezenfelül "ingeny lakást" kapnak. Megkérdeztük az egyik-től:

— Mikor váltott utoljára inget?

— Egy évvel ezelőtt — felelte. — Azóta is abban járok, feleségem minden három héten kimossa. Többször nem lehet, mert a sok mosástól elszakadna az egyetlen ingem. Ebben az egy ingben alszom és ebben dolgozom.

A tizholdas gazda különb istállóban tartja az állatait,

mint amilyenben ezek a szerencsétlen emberek laktak.

— Ez még semmi, — mondják a munkások. — Tessék csak átmenni a szomszédos barakba, ott ennél külön állatok vannak.

Engedély nélkül nem lehet a nyomor-barakat meglátogatni

Erre át akartunk menni a közeli baraktelepre, az ör azonban hirtelen elénk toppant és megállított.

— Mit keresnek itt az urak? Engedély nélkül nem szabad belépni a telepre. Tessék engedélyt kérni az igazgatóságtól.

A baraklakásokból álmosan, gyűrötten bujtak elő a téglagyári munkások, akiknek a sora fala mellett mentünk kifelé a telepről a gyár irodájába, hogy engedélyt kérjünk. Az éjjeli őr mindenütt a nyomunka van, körülötte az ágyak, keresztül-kasul pedig kötelek futnak, amelyeken alsóruhák száradnak. A szoba két sarkában fűszer, kenyér, krumpli és zöldhagyma van. Ebben a két sarokban van ugyanis a baraklakók éleltára.

Sápadtarcu, horpadt mellű asszonyok jönnek elő, kezükben magasan tartva a petróleumlámpát és úgy vezetnek a szobában, hogy megmutassanak mindent. Az egyik szalmazsákon egy fiatal nő és egy férfi fekszik, a másikon két kis gyerek és egy öregasszony, a harmadikon négy férfi, a következőn két nő és egy férfi. Két leánycecsemő édesdeden alszik a földön, a kályha közelében és az arcuk tele van bogarakkal. Akik a közérköls megvédése érdekében akarnak tüntető felvonulást rendezni, azok ide jöjjenek.

Az azonban elfelejtette hozzátenni, hogy szabad lakást is kap.

Tömeglakás, ahol a tüdővést terjesztik

A Gyömrői uton van a Magyar Kerámiai Gyár Rt. téglagyára. Egy teremben negyvenötven ember lakik hasonló körülmények között, mint a municipális gyártelepen. Az egyik teremben két tüdővésztesztet tesztelnek, akiket a kórházak nem vesznek fel, mert gyógyíthatatlan betegek és így ott vannak a többi munkás között, ott fekszenek negyvenedmagukkal és terjesztik a tüdővést. Az orvosok kétségbe vannak esve, mert betegeket nem lehet gyógyítani ott, ahol a higiénának a legegyszerűbb követelményei is hiányoznak.

A telepen nyers téglából összetakolt termekben laktak a munkások, a legtöbb helyen nincsen tető és télen-nyáron ki vannak téve az időjárás viszonyosságainak. Ott, ahol pedig tető van, az ablakok a téglák közé vannak erősítve, úgy, hogy azokat nem lehet kinyitni.

Ugyancsak a Gyömrői uton van az Egyesült Téglá és Cementgyár baraktelepe.

A munkások félkilométer távolságra járnak vízért és bár a telep villanyvilágításra van felszerelve, a villanyt nem vezetik be a munkások lakásokba és a munkások gyertyafény mellett élnek, mosnak, varrnak, olvasnak. Sok munkácsi család kemencében és kemencékben lakik, leginkább az óbudai és az ujlaki téglagyárak telepein.

Óbudán különben a baraklakásokat hegyoldalba építették és a nyirkos, egészségtelen, zsúfolt baraklakások főszékkel a járványoknak.

És így tovább... A telepek, mint említettük, szigorúan el vannak zárva a külvilágtól, idegeneket egy hét óta engedély nélkül nem engednek be, valószínűleg így próbálják megoldani a téglagyári munkások nyomortanyáinak problémáját.

Fodor Tibor.
(Magyar Hírlap)

A régi hiba megbosszulja magát...

A kormány erőskezü centralisztikus politikája s a törvényhatósági jog szétoztásának sok év óta tartó szünetelése egészen furcsa gyümölcsöket terem. Alig van me-nyéje az országnak, ahol egyik másik város közvéleménye nem állana harcban a megyéjével s nem hallatszanának disszonáns hangok a sok esetben kisebb, de favorizált megye-székhely testvérváros ellen.

A legjobban kiélezett a helyzet Zala vármegyében s itt is Zalaegerszeg és Nagykanizsa városok között, amelyek riváiban volt és szigorúan az irodába parancsolt. Ott azonban az a felvilágosítást kaptuk, hogy a baraklakások megtekintésére a központi irodától kell engedélyt kérni és ilyen körülmények között a többi barak meglátogatásáról egyelőre le kellett mondanunk.

A telepre vezető utat egyszerre három őr is elállta. Kutyák ugrádoztak körülöttünk, nem lehetett beljebb menni. A baraktelepen szigorúan őrzik a nyomort!

A kapu előtt egy kislány áll-dogált. Elmondotta, hogy 11 éves és a gyárban dolgozik.

— Mi a fizetésed? — kérdeztük.

— Öt pengő hetenként! — felelte.

Az azonban elfelejtette hozzátenni, hogy szabad lakást is kap.

A Gyömrői uton van a Magyar Kerámiai Gyár Rt. téglagyára. Egy teremben negyvenötven ember lakik hasonló körülmények között, mint a municipális gyártelepen. Az egyik teremben két tüdővésztesztet tesztelnek, akiket a kórházak nem vesznek fel, mert gyógyíthatatlan betegek és így ott vannak a többi munkás között, ott fekszenek negyvenedmagukkal és terjesztik a tüdővést. Az orvosok kétségbe vannak esve, mert betegeket nem lehet gyógyítani ott, ahol a higiénának a legegyszerűbb követelményei is hiányoznak.

Egy kis panasz-izelítő

Majd szerét ejtjük még, hogy panasz-gyűjteményünk jellegzetesebb darabjait elő-tárjuk, egyelőre csak néhány mintát mutatunk be:

— Nem vagyok megyeszékhely. Zalaegerszegnek 13,000 lakosa van, nekünk 32,000. Mégis sorra elviszik még a meglévő kis számú állami intéz-

ményeinket. Mozgópóstatánkat Pestre. Csendőrségi parancsnokságunkat Egerszegrre. A Munkásbiztosító igazgatóságát ugyancsak a megye székhelyére. Hogy ez miért lényeges? Mert minden apró-cseprő ügyben oda kell utaznunk. Mennyi idő és pénz vesz így kárba! Hogy eddig hozzánk jöttek a többiek, az növelte városunk forgalmát. A mi követelésünk, hogy helyezték vissza hozzánk, hogy jogtalan, mert összesen 12,000 biztosított van megyénkben s ebből egyedül Nagykanizsára kereknek 8000 esik. Egy "elv" kedvéért nyolcezernek kell ide-oda utazgatni.

De a mérsárosok is panaszkodnak:

— Életveszélyes a vágóhídunk. Hogy miért nem építünk újat? Hát nincs pénzünk rá. Annyi minden másról kell gondoskodnunk. Mi is le vagyunk törve. A hentesekre sincs jó idő. Herceg Eszterházyék az egész Dunántul összes henteseit tönkreteszik. A kapuvári nagy gyárak sorra állítják fel fiókjait. Hja, a 220,000 hold föld több tőkét tud megmozgatni. Nem tudunk versenyezni hercegi pályafársunkkal.

Vagy a komoly község-politikusok:

— Nem győzzük a kulturális kiadásokat. Amig például a még valamivel nagyobb Szolnoknak a kulturális költségvetése nem haladja meg a 40,000 pengőt évente, nekünk 240,000 pengő kiadásunk van e célra. Egyetlen állami középiskolánk sincs. A gimnáziumot, amelyet saját erőnkkel építettünk, éppen úgy városi pénzen tartjuk el, mint elemi iskoláinkat. Nincs egyetlen leányközépiskolánk sem. Leányainkat messze földre kell járathatunk s idegenben nevelkednek.

S akik a megyét okolják mindenért:

— Utjaink teljesen gondozatlanok s a megye egész ut-hálózata Zalaegerszeg felé gravitál. Mi már kezdünk tendenciát látni abban, hogy Kanizsa előtt néhány kilométerrel igen rosszak az utak. Azok, amelyek hozzánk vezetnek. S a vasuti politika! Nem hinné az ember, de igaz, hogy 1867 óta egy méter sint sem fektettek le, amely hozzánk vezetne. Egyetlen vicinálisvonal nem

fütt be városunkba. Légmentesen el vagyunk zárva. S a Déli vasut megváltási ügye, államosítása is folyton halasztódik. Pedig ez a mi átkunk.

Vannak azután várospolitika-kritikusok. Ezek így duruzsolnak:

— Nincs semmi építkezés nálunk. Nemcsak állami, vagy megyei, de még városi sem. A beruházási program nem volt jóvávalasztva. Nem volt szerencsés. Se nagyvonalu. Általában azt röjűk fel városunk felső vezetőségének, hogy igen nagyok a tervezésben, de annál gyengébbek voltak a végrehajtásban, a felsőbbség előtti harcban...

És hogy mi okozta?

Mindenekelőtt és örökké visszatérően, minden bajunk közös kuforrása: Trianon. Elvesztett a Mura-vidék, a Muraköz. Hatalmas forgalmával, sok ezer lakosával. Vele elvesztett az ügyvédek nagy bubánatára a kanizsai törvényszék két, talán legfontosabb járása is. Összes pereivel. A zsoldos hadsereg szerény létszáma elvitte a katonákat. Nemesak a kanizsai lányok bubánatára. Bortermő vidék is volna a kanizsai. Ebből következően évek óta csak ráfizetés a gazda sorsa. S azután itt van az ősök sok büne.

Mindig 48-asok voltak. Sorra buktatták a nagy mamelucokat. Itt nem lett képviselő például Falk Miksa, itt bukkott meg Jókai Mór. S még ma is bankkódva emlegetik, hogy milyen nagy hibát követtek el, a mikor Wlassics Gyulát elbukattatták a képviselőválasztáson.

Mindenkit elbukattunk, aki csak tudott volna rajtunk segíteni. S ezért bukunk most mi is el.

S a rivális Zalaegerszeg mit szól a kanizsai panaszokhoz:

— Az ősök büne. Mi mindig igyekeztünk haladni. Nagykanizsa most bennünk látja a hibát és siralmaiban mindig Zalaegerszegen akar egyet ütni. Pedig magukra vessenek. Fürgébbnek, élelmesebbnek kellene lennie Kanizsának — mondja Zala vármegye — s a kinálkozó előnyöket jobban ki kellett volna használnia fejlődésének biztosítására, gazdasági helyzetének jobb megalapozására.

De a kanizsaiak sem elfogultak a maguk hibáival szemben. A város egy igen előkelő vezető-polgára mondja:

— Még a békében felvettek elődeink egy 3 millió aranykoronányi kölcsönt. Beruházási célokra. Talán 4 százalékos volt az amortizációs terhe. Építkezni kellett volna, megcsinálni azt a vízvezetékét és csatornázást, amely most anynyi gondot okoz nekünk. S mi történt? A város akkori vezetősége behódolt a jobbára helyi takarékok befolyása alatt álló közgyűlési akaratnak s a pénz a helyi takarékokban helyezte el "gyümölcsöztesére". Talán negyed százalékot kerestek is rajta. S ezzel megölték bennünket...

Lévai Jenő.
(Magyarország)

HA EGYLETÉNEK

meghívóra, levélpapírra, borítékra, báli belépő jegyekre, lunch ticketekre, vagy egyéb szép kivitelű nyomtatványokra volna szüksége, ajánlja a Magyar Bányászlap Nyomdáját.

NÉZZE MEG

és győződjenek meg saját szemével a mi magyar telepünk életrealitásáról.

Ha eljön, azt fogja tapasztalni, hogy itt az emberek meglepődtek, mert ha kell is dolgozniok, megkapják munkájuk ellenértékét.

Egészséges viszonyok között, egészséges éghajlat alatt élnek és nem kell többet rettegniük attól, hogy holnap, vagy holnapután munka nélkül maradnak.

Az itt lakó magyar telepek látják, hogy ez a kolónia egy virágzó magyar telepnek az alapja, mert kétségtelen, hogy minél többen fogják azt megismerni, annál jobban fog nőni.

Legyen Ön is tagja ennek a megelégedett magyar kolóniának. Jöjjön le és győződjék meg saját szemével mindarról, amit a magyarok eddig csináltak.

Olcson megteheti ezt, hiszen nagyon kis időközökben rendezzük társasutazásainkat, amikor is ugyszólván felébe kerül Önnek a floridai ut.

És ez az ut kifizeti magát. Olyan tapasztalatokra tehet szert, melyeket jövőjének szempontjából hasznosan kamatoztathat.

Irjon még ma bővebb felvilágosításért erre a címre:

ORANGE COUNTY COMPANY

101 N. ORLANDO AVE ORLANDO, FLORIDA

HAUSER VILMOS, MANAGER

BITHLO, FLORIDA BITHLO, FLORIDA

MAGYAR Bányászlap Mesei

ÖTVÖS ZSUZSI

Írta: BOHÉM ENDRE

(Folytatás)

— Az igazat megvallva elkerülöm, ha látom. Restellem, hogy olyan csúnyán elbántatok velem.

— Nem tesz az semmit. Amikor a lány híre ilyen veszedelmekben forog, akkor nem szabad ilyen kis dolgokkal törődni. Ki lehet azt könnyen magyarázni. Mikor találkozhatok vele?

— Azt hiszem, ott lesz este a szuper-nál. Jó hangú, muzsikás legény, ő benne lesz ebben a dalárdában biztosan.

— Akkor neked át kell oda menni és eldicsekedni mindenkinek, hogy elküldted a lányunkat a városba tanulni és egyúttal tudd ki, hogy a Fejős látta-e Zsuzsit vonatra szállni az éjszaka.

Zsuzsi pedig közben ott gubbaszt a félhomályos vasuti kocsik ülésében. Így, amikor benne van az ember, nem tűnik fel olyan szépnek, olyan regényesnek a szokás semmiképpen sem, mint ahogy azt magának előre kiszinezte. Tele van a szive aggodalommal, hogy hogy vannak, mit gondolnak szülei. Különösen az apját félti. Jaj, csak tudógülládása ne lenne ebből az éjszakai dologból. Mert ha miatta valami baja lenne az ő jó édesapjának, nem tudná elviselni. És egy kicsit attól is borzong, hogy mi lesz vele. Most már nem sokára megérkezik, csak órák kérdése az egész. És mi lesz? Istenem, mi lesz, hogy lesz?

Arra nem is számított, hogy este fog New Yorkba érkezni. Most ez is ránehezedik. Eddig, ha New Yorkra gondolt, az esti New Yorkra, a ragyogó kivilágítás elevenedett meg előtte, a millió és millió hirdetéslámpás Broadway, az erős világitó szemű autók. Most viszont a sok rablás, gyilkosság, leányrablás jut eszébe, amiről szintén annyit hallott téli esteken a bányaplézek. Nem tudja, hova menjen, meg kell szölgatni valakit és ki tudja, ki lesz az. Nem viszi-e majd egy lebuja, vagy valami rossz szállodába. Az is megtörténhetik, hogy valami altatószerezellel elkábítja valaki és egy hajóra viszik és azon ki tudja, hová. Hányzser megtörtént már az, hogy járatanl vidéki kis lány, mint ő, megérkezett a nagyvárosba és arra ébredt fel, hogy valahol Délamerikában van egy vörslámpás házban, bemocskolva, meggyalázva, ahová lelketlen leánykufarok adták el.

A hideg járja át a testét, amikor ezekre gondol és nagy kedve volna visszafordulni. Otthon viszont a nagy szegény,

a kinos kimagyarázkodás várja. Nem lehet az sem!

A könnyei patakzanak, amint odadül a fülke falához. Mintha a vonatnak minden zökkenése egy nagy könnyecseppet rázna ki azokból a szép szemekből.

Lassan szürkülni kezd és a vonat csak megy rendületlenül. A többi utasok, nem sokan vannak a fülkében, derűsen szunditanak. Csak egy jól öltözött, mondhatni tullelegans fiatal, beretvált képű férfi van ébren a Zsuzsival szomszédos ülésben. Figyelemmel kíséri Zsuzsit és amikor a lány észreveszi, hogy a férfi tekintete rajta van, nőkéntlenül igazít a szoknyáján, a szokásos rendező mozdulatokkal a hajához nyúl és az ajkpirosítóval javít az ajkai kirajzolt piros vonalán.

A csinos férfi ezt félreírta, átjön Zsuzsi oldalára, az előtte való ülést visszafordítja a menettel átellenes irányba és szembehelyezkedve Zsuzsival, leül.

— Szép nap lesz — mondja hibátlan angolszággal, beszélgetésközé szándékkal.

Zsuzsi csak bólint rá. Fél megismerkedni idegennel. Pedig azelőtt minden kis vonaton egy jó néhány férfitársat szerzett.

— Hová utazik, asszonyom? — próbálkozik újból a férfi. Látja a nőről, hogy fiatal leány még és szándékosan szólított asszonynak, ravaszul okoskodva, hogy ha egyébként nem fog akarni a kérdésre válaszolni, ezt majd meg fogja cáfolni.

Zsuzsi zavarban van. Nem akar megismerkedni. De kényes dolog egy egyenesen hozzá intézett kérdésre nem válaszolni. Ügyetlenül lehunyja a szemét és úgy tesz, mintha aludni akarna, egyetlenesen lélegzik, mintha máris aludna.

— Az idegen felkacag.

— Milyen kedves muzsikája van az alvó lélegzésének.

Zsuzsi is elneveti magát.

— Nagyon helyes, hogy így húzódik az ismeretségtől — kezdi megint az idegen. — Ki tudja, mivel ismerkedik meg az ember. De viszont beláthatja, hogy a huszadik században élünk és mégis több szabadságot engedhetünk meg magunknak, mint a nagyszülőink. Lehet, hogy én is valami aljas kalandor, tolvaj, vagy tudom is én mi vagyok, de beláthatja, hogy ha az lennék is, nem tehetnék maga ellen semmit. Egy vasuti fülkében vagyunk, ami tele van utasokkal. Csak egyet kell sikoltania és tizen ugranak a segítségére. És eléggé délen vagyunk ahhoz, hogy ellássák a baját egy férfinak,

aki egy nőt mer bántalmazni. Nem igaz?

Kellemesen csengő, megnyerő hangja van a férfinak és nagyon őszinte, nyílt és barátságos tekintete. Zsuzsi nem tehet egyebet, minthogy ráhagyta.

— Nos, akkor — folytatta az idegen — egész nyugodtan beszélgethet velem. Látom, nincs olvasnivalója, egész éjjel itt ül csendben. Nagyon unalmas lehet az, meglátja, gyorsabban fog eltelni az idő.

— Az igaz, hogy nagyon soká tart.

— No, látja.

Kivesz egy nagy hosszú arany cigarettatárcát, amiben kékes nyomású monogramok vannak, amik fölött egy sokágu korona. Valami idegen lehet, gondolja Zsuzsi, talán egy angol lord.

— Parancsoljon.

— Köszönöm, nem — szabódik Zsuzsi.

— Nem dohányzik?

— De igen. Csak nem egy nyilvános vasuti fülkében.

— Ugyan, ne legyen olyan kicsinyes. Nem szabad az emberek véleményére adni. És különben is mind alszanak még. Vegyen egyet. Parfümös, illatos cigarettá, a nők nagyon szeretik.

— Köszönöm.

Zsuzsinak eszébe jutnak mesék, hogy vonatokon cigarettákkal mérgetek meg sok szép nőt. Nem mer rágyújtani. De hogy utasítsa vissza, ha már elfogadta? Valóban, az idegen már is tüzet csiszolt az aranyöngyűjtője kovájával és szolgálatkészen nyújtja Zsuzsinak.

Zsuzsi hebeg-habog, aztán egy mentő ötlete támad.

— Előbb egy pár candyt eszem, — mondja, — nem tudok éhgyomorral cigarettázni. — Benyul a ridiküljébe és kivessz egy Ludenzen fajtá hosszukás köhögési cukorkát.

Az idegen elneveti magát. Borzasztó ravasz egy ember lehet, eltalálja Zsuzsi gondolatát.

— Attól tart talán, hogy meg van a cigarettá mérgeve? — kérdezi mosolyogva, a sértődés minden árnyalata nélkül. — Jól van, cseréljünk. Szívia ezt, amire én készszerűen rágyújtani. Majd én elszívom a magáért.

Zsuzsi félszegen mosolyog és rágyújt.

— Nem szabad túlvátoznak sem lenni, kisasszony, mert akkor mindenki azonnal meglátja, hogy faluról jön. Manapság már nem kábitanak lányokat cigarettával. Sokkal könnyebben és egyszerűbben meg lehet azt csinálni.

Olyan kedves modora volt az idegen-

nek, hogy nem lehetett neki ellentállni. Zsuzsi hamarosan megkedvelte és szívélyesen elbeszélgetett vele. Alig vette észre, már is világos volt. A kupé is megélné. Az utasok ébrednek, rendezik magukat és elköltik a magukkal hozott reggelijüket.

A vasuti árus jön keresztül a fülkén, megrakodva mindenfajta elemőzsiával. Az idegen vesz tőle két fonott, égetett cukorral fedett dán süteményt és később, amikor újból jön, két gőzölő, papircsészébe öntött kávé, Zsuzsit felírissíti a friss, meleg kávé szaga. Jóévtággal lát neki a süteménynek is.

— Nem telik bele sok idő, az idegen már tudja, hogy Zsuzsi New Yorkba megy és azt is, hogy mennyi pénze van.

— Foglaltatott magának hálófülkét? — kérdezi az idegen.

— Pullmant? Nem. Minek?

— Azt mindig előre meg kell rendelni. Látszik, hogy kevesett utazott még.

— Azt gondoltam, hogy majd Charlestonban veszek.

— Nem valószínű, hogy lehet még kapni olyan kevéssel az indulás előtt. Ne felejtse el, az a fővonal és ilyenkor sokan utaznak.

— És mi lesz, ha nem kapnék? — aggodalmaskodik a lány.

— Abban az esetben háromszor is át kell szállni New Yorkig. Bizonyára tudja, hogy az nem egy vasutvonal és csak a hálókocsikat kapcsolják át, a nappali kocsik csak bizonyos helyekig mennek és ott másik társaság más kocsijába kell szállni. És még egy éjszakai vonaton tölteni, az nem lesz kellemes.

Zsuzsinak most jut eszébe, hogy este már megérkezik a vonat.

— Este már New Yorkban leszek. Az igaz, hogy kényelmetlen lenne átszállni, de én úgy sem akarok nappal aludni.

— Hogyan lehetne New Yorkban este, mikor Charlestonból csak késő délután indul a legelső vonat. Elég szer megtettem az utat, tudom. Különben is azon megyek magam is.

— Megnéztem a menetrendben. Az állt, hogy érkezik 7 órakor.

— Helyes. Hét órakor. De reggeli hétkor. Világos betűvel nyomtatva a menetrendben.

— Nem is gondoltam arra. Istenem, akkor igazán kell hálófülké.

— Ne féljen, majd én megpróbálom. Ismerem a jegypénztárost. Talán majd ad nekem.

— Ugye az nem baj, hogy nekem csak

nagy pénzem van. Csak annyi aprópénzem volt, amennyi erre a jegyre kellett. Ötven dollár a legkisebb pénzem.

— Magánál talán feltűnne. Lehet, hogy le is fülelnék, mert az szokatlan, hogy egy ilyen fiatal leánynál olyan nagy pénz legyen. Engem azonban ismer. Nálam természetesnek találja. Ajánlom magának, hogy ha volna még nagyobb pénze, akkor azt adja, mert hiába van nagyobb nehezen fogja tudni New Yorkban felváltani és még bajba is kerülhet miatta.

Zsuzsi a szokás napján lement a bankba és a tíz dollárosait beváltotta két száz-as bankóra és egy ötvenesre. Most bosszankodik, hogy minek is tette. Akkor azt hitte, hogy így okosabb lesz. Kisebb helyen elfér és könnyebb lesz rá vigyázni.

— Van nálam egy százdolláros. Majd azzal lesz szives megváltani a jegyemet.

— Szívesen, — mondja az idegen könnyedén. — Nekem megteszik azt is. És ne aggódjon a hálófülké miatt, mert ha nem sikerülne kapni, majd átadom az enyémet.

Az idegen, ismerve jól az utitársnője lelkivilágát, New Yorkról kezd neki beszélni. És mennyivel kedvesebb, szívesebb, érdekesebb dolgokat tud mondani, mint az édesapja. Milyen csábos színekkel tudja festeni a nagyvárosi életet. Zsuzsi zive hegykönyvből. Egyrészt azért, mert éjjel helyett kora reggel fog megérkezni, másrészt pedig, mert az idegen színes leírása teljesen eloszlítja a rémlátományait.

Olyan kedvesen, gyorsan telik az idő, hogy észre sem veszi és máris benn vannak Charlestonban.

Lecsekkelik a csomagjaikat és bemennek a városba sétálni egy kicsit. Zsuzsi fogalmait szerint már ez is elég nagy város. Szép üzletek vannak benne, három mozi is és csillogó villamos szaladgál. Elég nagy autóforgalom van. Sok autót nő hajt. Zsuzsi nagyon vágyik hajtani és szomorúan gondol arra, hogy milyen kevés pénze van, milyen messze van ő egy autótól.

Eszébe jut a Pullman rezerváció, amit minél előbb el kell intézni és visszamenni az állomás épületbe.

A váróteremben Zsuzsi bemegy a hölgyek helyiségébe, hogy elővehesse a pénzt, amit egy kis erszényben mélyen a keblébe rejtett. Ki kell gombolkoznia, hogy hozzá férhessen.

(Folytatása következik)

A ROBBANTÓ ANYAGOK BIZTONSÁGOS SZÁLLÍTÁSA

Végtelenül veszedelmes a robbantó anyagok szállítása a bányákban és ahol azokat villanyerővel szállítják, a veszedelem még nagyobb. Alabama és Pennsylvania államokban — és valószínű, más államokban is — legalább 5 bányatársaság szigetelt kocsikapcsokat hozott forgalomba, hogy a mo-

tortól a kocsikig vagy a kocsik között szaladó áram veszélyeit elhárítsák. Rossz vezetékek vagy túl sok homoknak a használata villamossal telti meg a motor külső alkatrészeit. Ennek következtében előfordulhat, hogy a villanyos áram a kapcsolokon keresztül szalad. Ha a robbantó anyagot nem szigetelt kocsiban szállítják, a villanyos áram könnyen előidézhetheti az

anyagok a robbanását és így életveszedelem jelent a kocsikon levő emberek számára. A szigetelt kapcsolok tehát az a célja, hogy kiküszöbölje a villanyos áramot, amely a motortól a kocsikapcsokon keresztül szalad.

Eddig négy különféle kocsikapcsot ismerünk. Az elszigetelt kapcsolok elvben hasonlítanak egymáshoz. Az az alkatrész, amelynek nyílásába az úgynevezett pin kerül, acélból van készítve, míg a többi alkatrészek szigetelő anyag választja el egymástól, mely vagy rost-szövetből, vagy fából van. Maga a kapocs vagy egészen, vagy pedig félig merev, hogy ezzel el lehessen hárítani a kocsiközök érintkezését és így a kocsik egymástól mindig szigetelve legyenek.

NEM JAVUL A KENTUCKY-I HELYZET

A nyugat kentucky-i bányák a jelenben körülbelül teljesítő képességük 20 százalékát veszik igénybe, vagyis hetenként átlagban egy napot dolgoznak. A házi használatra eladott szénért alig lehet valamivel többet kapni egy dollárnál. A legtöbb esetben viszont egy dollárért kél el a szén. A mine run szén ára 85 cent és 1 dollár között ingadozik. Kelet Kentuckyban ugyszólván semmi élet nem mutatkozik a bányák körül, mert szín-

SAVE THE UNION MOZGALOM PENNSYLVÁNIÁBAN

A pittsburghi kerület inszurgens bányászai, akik közvetlenül a Save the Union mozgalommal állnak összeköttetésben, május 28-án Pittsburgban gyűléseztek. Ezen a gyűlésen állítólag 100 lokál képviselővel jelentek meg a delegátusok.

A National Miner's Relief Committee elnöke választották Anthony Minerichet, míg titkár Thomas Meyerscough lett.

A gyűlés határozati javaslatokat fogadott el, melyben a Lewis klikk azonnali eltávolítását követelik a szervezet éléről, továbbá követelik az aktívabb organizáló munkát. A gyűlés ugyancsak állást foglalt a jacksonvillei bérszála fenntartása, az öt napos hét és a hat órás napi munkaidő mellett.

Meg fogják keresni az illetékes fórumokat a munkanélkülieknek nyújtandó segély ügyében, továbbá követelik egy, az egész országra kiterjedő szerződés megkötését, valamint a bányák államosítását.

BESZÜNTETETT Bányavonal

A CCC & St. Louis Railway Company a napokban kérvényt nyújtott be az Indiana Public

Service Commissionhoz, melyben arra kéri a bizottságot, hogy engedjék meg a vasutársaságnak a Terre Hauteból naponta kifutó bányászvonat azonnali beszüntetését.

Tekintettel arra, hogy a szőlőbányász vidéken a bányák már hosszabb ideje le vannak zárva és a közel jövőben nem is lehet számítani arra, hogy azok megnyíljanak, a vasutársaság súlyos veszteségeket szenved, mivel nincs, aki a vasutvonalon utazzon.

A bizottság minden valószínűség szerint engedélyezni is fogja a vonatjáratok beszüntetését, mert a vasutársaság ígéretet tett, hogy mihelyt szükség lesz rá, ismét életbe fogja léptetni a vonatjáratokat.

Magyar Bányászlapot bányászok írják bányászokról bányászoknak.

HELYEZZE EL
MEGTAKARITOTT PÉNZÉT BANKUNKBAN
Nálunk nemcsak akkor talál barátságos kiszolgálásra, amikor betétjét helyezi el, hanem akkor is, ha ügyes-bajos dolgában tanácsra van szüksége.
PÉNZT UTALUNK át az óházába, gyorsan, pontosan HAZAI ÜGYEKET óházai ügyvédünk lelkiismeretesen és olcsón intéz el.
BETÉTJÉRE 3% KAMATOT fizetünk, amit minden félévben írunk be betétkönyvébe.
Ne hízalja azokat, akik percentekben mérik a hazafiságot és ellenségei a bevándoroltaknak, de támogassa saját bányatársait, akik a bank tulajdonosai, azzal, hogy megtakarított pénzt a magyar bányászok bankjában helyezi el. :-:

HIMLER ÁLLAMI BANK
HIMLERVILLE, KENTUCKY
HIMLER MÁRTON Elnök.
ORDÓDY SÁNDOR Pénztárnok

MAGYARORSZÁGBA
Vagy onnan ide Hamburgon át. Népszerű hajóinkon:
NEW YORK, ALBERT BALLIN, HAMBURG, DEUTSCHLAND, RESOLUTE, RELIANCE, CLEVELAND, WESTPHALIA, THURINGIA
Kisúró elhelyezés és ellátás minden osztályban.
\$192.50
NEW YORKBÓL BUDAPESTRE és VISSZA
(Modern 3-ik osztályon)
Külön U. S. Revenue Tax
Pénzküldési rendszerünk olcsó, gyors és biztos
Visszatérési engedélyért és más információkért forduljon bármely ügyünkhez, vagy
Hamburg-American Line
39 Broadway New York

Ha együletének
MEGHIVÓRA - LEVÉLPAPÍRRA - BÁLI BELÉPŐ JEGYEKRE - LUNCH TICKETEKRE, VAGY EGYÉB SZÉP KIVITELŰ NYOMTATVÁNYOKRA VOLNA SZÜKSÉGE, AJÁNLIJA
Magyar Bányászlap nyomdáját
HIMLERVILLE, KENTUCKY

"MAGYAR Bányászlap"

(HUNGARIAN MINERS' JOURNAL)

HIMLerville, KENTUCKY

Sürgönycím—Telegram: Miners Journal, Kermit, W. Va.
Telephone: Kermit, W. Va. No. 7.Az egyedül magyar bányászlap az Egyesült Államokban
The only Hungarian Miners' Journal in the United StatesElőfizetési ár: Az Egyesült Államokban \$2.00—Magyarországba \$3.00
Subscription Rates: In the United States \$2.00 — Hungary \$3.00

Megjelenik minden csütörtökön —:— Published every Thursday

ANDREW FAY FISHER, Editor

A Magyar Bányászlapot bányászok írják, bányászokról, bányászokról
The Hungarian Miners' Journal is Written for Miners of Miners
by MinersEntered as Second Class Matter at the Post Office at Himlerville, Ky.
Under the act of March 3, 1897.

CEPPET SEM EGYÖNTETŰ

Kritikát váltott ki a sajtóban a Rockefeller érdekeltségeknek azon lépése, mely abban nyilatkozott meg, hogy bányáik egy részét lezárták, hogy az üzemen hagyottak annál többet és állandóan dolgozhassanak.

Akadnak, akik egyenesen károsnak vélik ezt a lépést, mert az egész dologban csupán azt a tényt tudják látni, hogy így egy csomó bányász munka nélkül marad, akiknek a mai nehéz időkben bizony roppant nehéz lesz elhelyezkedniük.

A másik csoport, amely nagyobb az előbbinél, viszont arra mutat rá, hogy ily módon a társaság, a Consolidated Coal Company, miután a költségesebb bányáit lezárta, a termelést összpontosítani tudja és el tudja érni azt, hogy olcsóbban termelje ki a szenet.

A túlvértesek még azt is hozzátesszik, hogy ez utóvégre is azt fogja eredményezni, hogy a munkások több fizetést fognak kapni majd, sőt hogy a Rockefeller tőke végül is alkura lép majd a szervezettel.

Mi ebben az utóbbi dologban hinni nem tudunk, de nem tudunk hinni abban sem, hogy ez a lépés meg fogja oldani a szénipar válságát. Ha minden egyes érdekeltség így cselekedne, ha minden egyes bányatársaság rá tudnának venni arra, hogy józanul mérlegelje a helyzetet és észérít cselekedjék, akkor határozottan üdvös lenne a Rockefellerék szisztémája.

Igy azonban egy sporadikus jelenséget fog képezni csupán, mely nem rendelkezik annyi erővel, hogy erősebb befolyást gyakorolhasson a szénipar helyzetére.

Azoknak, akik kimondottan ellenségei a bányák lezárásának, nincsen igazuk. Bebizonyosodott, hogy a bányáipar tulfejldött és hogy vagy kétszáz ezerrel több bányász van ebben az országban, mint amennyire szükség van. Észszerű dolog-e tehát, hogy ennek az óriási emberfeleslegnek következtében szenvedjen az egész tábor?

Előbb, vagy utóbb ennek az emberfeleslegnek ki kell mennie a bányákból, hogy megszűnjön a szénipar rettentő baja, a túltermelés. Másképpen soha, semmi körülmények között nem lesz megoldva ez a kérdés, mert isteni csodákra nem lehet és nem is szabad számítani.

A főlölesleges kétszáz ezer bányásznak el kell helyezkednie más iparágakban. Szomorú dolog vándorbotot venni a kézbe, de még mindig sokkal jobb, mint várni, várni és várni, közben pedig nyomorogni.

Minden társaság azonban nincsen abban a helyzetben, mint a Consolidated Coal Company, hogy kifizetődött bányákra koncentrálja a termelést és így ezeknek le kell majd zárniuk. Meg kell tenniük az ipar érdekében.

Vizont ennek a reorganizálásnak általánosnak kell lennie, mert az olyan egyedülálló jelenségek, mint amelyenről szólunk, nem hoznak gyógyulást.

Ezek csak megmutathatják az utat, amelyen haladni kell.

A SZENÁTUS UTOLSÓ ÓRAI

hasonló körülmények között teltek el, mint a mult esztendőben, azzal a különbséggel, hogy a jelen esetben más érdekeltségek akadályozták meg a tárgyalás menetét.

Most a villanytröszt volt az, amely elkövetett minden tőle telhetőt, hogy ne lehessen dönteni a hírhedt Boulder-gát ügyében, melyet a villanymágnások szeretnének megkaparintani a maguk számára.

Mondanunk sem kell, hogy a Boulder gátban milliók vannak, mert különben nem vetette volna rá a szemét a nagytőke.

Hónapok óta egyébről sem beszélnek ebben az országban, mint a villanytröszt hallatlan erőfeszítéseiről, melylyel az ország minden fontosabb erőműtelepére, erőforrására rá akarják tenni a kezüket.

Milliókat költenek el a hírlapok útján a közönség félrevezetésére, befolyásolására, a politikusok tucatjait veték fel zsoldjukba, csak hogy elérhessék a hön óhajtott célt.

Országos hírű embereknek fizetnek hallatlan összegeket, csak hogy adjanak le mellettük egy-egy nyilatkozatot, míg Washingtonban egy hatalmas irodát tartanak fenn szintén hasonló célból.

Ilyen szervezettel vezetik a harcot a szenátusban

A Szövetség konvenciója

Mult számunkban röviden megemlékeztünk már a Bridgeporti Szövetség konvenciójáról és egyuttal jeleztük azt, hogy a konvenció rendkívül fontos határozatokat hozott, melyek feltétlenül éreztetni fogják hatásukat az egyesület életében.

Maga a konvenció is újítás volt a Szövetség életében, mert 1917 óta nem tartottak konvenciót, hanem referendum szavazással próbálták meg a szönyegre kerülő ügyeket elintézni. Dacára annak, hogy ez a módszer tetemes költségtől szabadította meg a Szövetséget, nem bizonyult célravezetőnek és így újra a konvenció módszerét veték igénybe azzal a változtatással, hogy a konvenció nem az egyes fiókok, hanem a kerületek képviselői vetek részt.

A hozott határozatok között első helyen kell kiemelni azt, mely üzleti alapokra óhajtja lefektetni a tagszerzést és a tagszerzés kérdését. A magyar egyletek eddig köteletségnek jelölték meg a tagok számára, hogy új tagokat szerezzenek az egyletnek, azonban ez a szisztéma a legtöbb esetben nem vált be.

A Verhovay Egylet volt az első, mely felismerve ennek a módszernek csődjét, más alapokra fektette le a tagszerzést és ebben a kérdésben a Szövetség egy lépéssel tovább ment. Amerikai módra, tisztára üzletnek tekintve az ügyet, prémiumot fognak adni a jövőben mindenkinek, aki új tagokat szerez és valószínűnek látszik, hogy ez a lépés be is fogja váltani a hozzá fűzött várakozást.

Az az öt dollár amit minden egyes új tag után fizetnek majd a szerzőnek, bőségesen meg fogja hozni a maga kamatait az egylet számára.

Ugyancsak fontosnak tartjuk az egylet jövője szempontjából azt az elhatározást is, hogy az egylet a jövőben előre kijelölt hírlapi propagandát fog igénybe venni, miután meggyőződtek ennek hasznos voltáról az utolsó hónapok alatt. Természetesen ezt a hírlapi propagandát, mely vagy hirdetések, vagy egyéb formájú publicitás formájában fog napvilágot látni, szakszérien kell vezetni, mert ellenkező esetben jóval kevesebbet lesz az az eredmény, amit egyébként elérhetnének.

Rendkívül fontos határozatok történtek a betegsegélyezés kérdéséről is. Azt a határozatot, mely a heti hétédolláros betegsegélyezéssel a heti tizenkettőre való átmenést egészen a 45 éves korhatárig kiterjeszti, csak helyeselnünk tudjuk és biztosak vagyunk abban is, hogy ezt az új kedvezményt a tagok legnagyobb része ki is fogja használni. A betegsegélyezési havidíjak oly csekély eltérést mutatnak a két betegsegélyt illetően, hogy mindenkinek érdemes lesz a nagyobb betegsegélyt választania.

Nem tartjuk ellenben nagyon szerencsés lépésnek azt, hogy a rövid ideig tartó betegségek és munkaképtelenség esetére a Szövetség nem fog betegsegélyt fizetni, mert ez ellentétben van azokkal az alapelvekkel, melyeket az amerikai betegsegélyzőknél tapasztalhatunk. A megokolás szerint a tényleges betegsegélyre szorulóknak kapják így ezt a pénzt. Ez az állítás nem egészen állja meg a helyét, hiszen a súlyos betegek még ebben az esetben sem kapnának több segélyt, mint amennyire jogosultak. Ha a betegsegélyt alaptól óhajtatják ilyen módon nö-

velni, akkor még hagyján volna a dolog, bár a tagok költségére teszi ezt. Nekünk az a véleményünk, hogy megrövidítés helyett inkább arra kellene törekedniük a magyar egyleteknek, hogy hasonló kedvezményekkel felvehessék a versenyt az angol egyesületekkel.

A rokkantsági esetekben esz-közölhető kiegyezés talán el fogja érni a célját. Nagyon sok olyan eset előfordulhat, hogy az illető rokkant így egy nagyobb összegű pénzhez jutva, kezdhet valamit és így az egylet kötelezettségei is megszűnnek vele szemben.

Jelentős dolognak tartjuk azt is, hogy a fél betegsegély rendszerét eltörölték a konvenció és kimondták, hogy minden tag egész betegsegélyre jogosult betegségének tartama alatt, amely azonban nem lehet több negyven hétnél, akár egyfolytában, akár megszakításokkal. Ez a negyven hetes időtartam azokra is érvényes, akik a heti hét dolláros betegsegélyezéssel a heti tizenkét dollárosra térnek át, kivéve, ha azok még nem vették ki az őket megillető negyven heti hét dolláros betegsegélyt.

Hisszük, hogy ezt a kérdést illetően változtatás történik majd a jövőben, mert előfordulhatnak olyan esetek is, amikor egy tag 39 heti hét dolláros betegsegélyt élvezett már és most áttérve a heti tizenkét dolláros betegsegélyre, újabb negyven hetet vehet majd igénybe. Ugy érezzük valahogy, hogy azok, akik már kivetk teljes betegsegélyüket, hátrányban vannak azokkal szemben, akik még nem tették ezt.

Határozattá emelte a konvenció azt az indítványt, hogy a tagok 50 éves korukig iratkozhatnak át az ezer dolláros biztosításra, azonban bizonyos megszorításnak tekintjük az újabb orvosi bizonyítvány megkívánását.

A konvenció felhatalmazta egyuttal a tisztikart arra is, hogy mindazokkal, akik a Szövetségből valamilyen oknál fogva ki akarnak lépni, ha elérték ötven éves korukat, megegyezhessen egy bizonyos végkielégítési összegben, amely azonban a halálesseti alappal nem lehet nagyobb.

Ez az újítás meglehetősen nagy előnyt jelent majd a Szövetségre nézve, amelynek jelentőségét az elkövetkező évek fogják majd megmutatni. A szövetség használja mellet a tagok is élvezni fogják egyesületi tagságuknak az esztendő folyamán felhalmozódott tőkéjét.

Ezen nagyobb változtatások mellett a konvenció számos kisebb alapszabály módosítást is hozott, melyek mind azt célozzák, hogy a Szövetség ügyét előbbre vigyék és hogy még a nagyobb sikerüljön építeni az amerikai magyarság egyik legnagyobb együletét.

Röviden összefoglalva a történeteket, meg kell állapítanunk, hogy a négynapos konvenció rendkívül eredményes munkát végzett, mert a modern újítások, melyeket életbe léptettek, minden tekintetben előnyére fognak válni a Szövetségnek.

A konvenció delegátusai a jövőre nézve is a konvenció formáját választották a tanácskozási módjával és ebben a tekintetben csupán annyi változás történt, hogy a tagság intenzívebb képviseletének érdekében az országot az eddigi 12 kerület helyett 24 kerületre osztották fel. Ilyen módon a tagságnak egy tökéletesebb képviselete fog majd a jövő konvenciókon megjelenni, ami nagyban hozzá fog jár-

A Restful Night on LAKE ERIE

Add enjoyment to your trip East or West, giving you a delightful break in your journey.
C & B LINE STEAMERS
Each Way Every Night Between
Cleveland and Buffalo

offer you unlimited facilities, including large, comfortable staterooms that insure a long night's refreshing sleep. Luxurious cabins, wide decks, excellent dining room service, Courteous attendants. A trip you will long remember.

Connections at Buffalo for Niagara Falls, Eastern and Canadian Points.

Daily Service May 1st to November 14th
Leaving at 9:00 P. M.; Arriving at 7:30 A. M.

Ask your ticket agent or tourist agency
for tickets via C & B Line.

Low New Fare \$4.50 ONE WAY

AUTOS CARRIED \$6.50 AND UP

The Cleveland and Buffalo Transit Company
East 9th Street Pier Cleveland, Ohio

rulni ahhoz, hogy még eredményesebb munkát lehessen majd kifejtetni.

Megemlékezés történt a Szövetség legutóbbi mozgalmairól is, amelyek között első helyen kell, hogy szerepeljen a sztrájkoló magyar bányászok érdekében megindított akció, amely nemcsak hogy beváltotta a hozzá fűzött várakozásokat, hanem még meg is haladta azokat.

A Szövetséget minden elismerés megilleti ezért az akcióért. A Szövetség volt az egyetlen a magyar egyletek között, mely a maga hivatalos apparátusával gyűjtést indított az amerikai magyarok között a bányászok segélyezésére és így példát statuált a többi egyletek számára is, amelyeknek szintén követniük kell a megmutatott utat.

El kell ismerni, hogy ez a mozgalom költségeket jelentett a Szövetségre nézve, a tisztviselőkre nézve pedig munkát, viszont a fáradságot megérte az eredmény. A bányászok, a magyar bányászok sohasem fogják elfeledni a Szövetségnek, amit az érték tett.

A konvenció a négy napos munka után újra a régi tisztviselőket választotta meg, ezzel is jelezni óhajtván beléjük helyezett rendíthetetlen bizalmukat és eddigi munkájukkal való megelégedést.

A SZERVEZET ÉRDEKLŐDVE VÁRJA JUNIUS 18-ÁT

Nyugat Pennsylvániában az utóbbi hetekben általában véve csend uralkodik és csupán a Save the Union emberei kísérleteznek újabb sztrájkok felidézésével. Sok bányánál sikerrel is járt a mozgalomuk és sikerült a sztrájktróket a munka abbahagyására bírni.

A szervezet részéről a picketelés tovább folyik, bár nem olyan energikusan, mint eddig. Ezt a lanyhulást az illetékes körök úgy igyekeznek megmagyarázni, hogy a szervezet erősen várja a június 18-ika utáni időket, amikor is az újabb fuvardíjleszállítás életbe fog lépni.

A fuvardíj leszállítás következtében az open shop alapon dolgoztató pennsylvániai bányatársaságok mindent el fognak követni, hogy minél több szentet adjanak ki és így természetesen újabb toborzási kísérleteket is tesznek majd.

A szervezet állítólag arra készül, hogy erre az alkalomra egy olyan picketelő tábort állítson fel, amely meg fogja haladni az eddig tapasztalt méreteket is és hogy megakadályozza a scab-bányáknál a termelés emelését.

HA EGYLETÉNEK

meghibórá, levélpapírra, borítékra, bál belépő jegyekre, lunch ticketekre, vagy egyéb szep kitalált nyomtatványokra volna szüksége, ajánlja a Magyar Bányászlap Nyomdáját.

GAZOLINT ÁLLITANAK ELŐ A SZÉNBŐL

A Standard Oil of New Jersey a közel jövőben egy kísérleti telepet fog felállítani, melynek célja a benzolnak a puhaszénből való előállítására lesz. A benzol minden tekintetben versenytársa a gazolinak és mindenütt használható a gazolin helyett.

Németországban már régebben felfedezték ezt a proceszszust és tekintélyes mennyiségű benzolt állítanak elő ily módon.

Az amerikai módszer sokkal költségesebb a németnél és itt a benzolt a puhaszénből, mint a kokszt mellékterméket állítják elő.

A coloradoi bányahivatal kísérleti telepen előállítottak egy másfajta motorhajtó olajat is, azonban ennek költségei olyan horribilisen nagyok, hogy forgalomba való hozatala teljes lehetetlenségnek látszik.

A TRINER KESERŰ BOR

közösen várja a szentet. A kora nyár gyomor-rendellenességeket okoz a helytelen étkezés, vagy rossz víz következtében. A Triner Keserű Bor tisztán tartja a gyomrot és visszaállítja a rendszeres emésztést. Minden drug storeban kapható.

A Magyar Bányászlapot bányászok írják bányászokról bányászoknak.

A Magyar Bányászlap előfizetési ára egy évre \$2.00.

Kellemetlen vagy

Hólyagnál Fájdalmas betegség vagy folyásnál legjobb

Santal Midy KAPSZULÁRBAK Kapható minden gyógyszerárban

ÜZLET KERESTETIK

pár akér földdel bányák vagy gyárváros közelében, jó utaméntén. Készpénz, vagy városi ház becsesrendő. Ajánlatokat a címre kérek:
J. B. Box 495, Mount Hope, W. Va.

HASZTALAN MARAD ÖN TOVÁBB IS

a bányáplézen. On jól tudja, hogy jelenleg megtakarított pénzéből kell élnie, ami napról-napra fogy.

Gondolkozott-e már azon, meddig teheti ezt? Ha igen, addig akar várni, míg késő lesz?

Jól tudjuk, hogy farmán szeretne letelepedni, azon törekszik már két-három éve, hogy mielőtt elhagyja a földet, megteremtse a boldog otthonát.

Cimezzé levelét így:

Land Department
DULUTH & IRON RANGE
RAIL ROAD CO.
311 WEST FIRST STREET
Duluth, Minn. (h 15)

Szent István Napja

alkalmából, augusztus 20-án országos ünnep lesz egész Magyarországon. Amelyik magyar csak teheti, ezt a napot szeretettel az az órázában tölti el.

MAGYAROK!

GOYDICH ISTVÁN,

a Magyar Menház volt igazgatója, a Lloyd főtisztviselője lesz a zárandokutazás személyes vezetője, mely a LLOYD egyik legpompásabb, legkedveltebb hajóján, a

DRESDEN

gőzösnön lesz rendezve. A társaság a leggodosabb előkészületeket teszi, hogy ez az ut minden utas részére emlékezetes maradjon.

INDULÁS NEW YORKBÓL

1928 AUGUSZTUS 2-İKÁN

NEW YORKBÓL
BUDAPESTIG ÉS
VISSZA 3. OSZTÁLYON **\$192.50**

MODERN HARMADIK OSZTÁLY. — KITÜNŐ

KISZOLGÁLÁS. — GONDOS ELLÁTÁS.

Mindenféle felvilágosításért forduljon a helyi ügynökhöz vagy

NORTH GERMAN LLOYD

32 BROADWAY — NEW YORK

ASSZONYOK! NINCS TÖBBE NEHEZ RUHAMÁSAS

A RUB-LESS WASHING POWDER MAGA VEGZI EL A MOSÁST
Előnyei: 1. A ruhát áztatás után csak 30 percig kell vele főzni. 2. Használat mellett teljesen felesleges a fehérnemű kefése és dörögése. 3. Felhívó hatása miatt a ruha a napon való szárítás nélkül is hoféher lesz. 4. Nincs benne semmi ártalmas vegyszer. Kérjen leveletőlapon egy próbadozot, hogy meggyőződjék róla, milyen könnyen is lehet ruhát mosni. — Irjon erre a címre:

Rub-Less Washing Powder Co., 338 E. 9 St. New York
Ügynököket az egész ország területére keresünk.

már jó előre kireparált politikusokkal, akik igyekeznek is megtenni mindazt, amit megrendelt náluk a villanytröszt.

Azért nem lehetett komoly tárgyalás tehát a szenátusban az utolsó napokban, mert a villanymágnások nem akarták. És ezért kellett meghalnia sok fontos törvényjavaslatnak, mielőtt megszülethetett volna.

De ez ellen, úgy látszik, senkinek nincs kifogása és senki sem gondol arra, hogy lehetetlenné kell tenni azt a gyakorlatot, mely zsoldjába állítja, ha kell, még a törvényhozást is.

A villanybáróknak, akiknek végső célja a fogyasztó milliók zsebe, talán mégsem szabadna szabadon garázdálkodniuk.

Hosszu évek szolgálata a Model T Ford-ban

Néhány dollár költséggel újabb ezreket a mértföldeknek futhatja be a régi autójával

A Model T Ford még most is egy nagyszerű autó. Husz éven át vitt vezetőszerepet a motor-iparban és még ma is többen használják, mint bármely más automobilt. Több mint nyolcmillió Model T Ford van tényleges szolgálatban a városban, falun és az országban és sok közülük még használható két, három és öt évig, esetleg tovább is, nagyon kicsi fenntartási költséggel.

A Model T részei és a szükséges munka nagyon olcsóba kerül a bevezetett Ford üzletelv szerint.

Uj sárhányók például 3.50-től 5 dollárba kerülnek darabonként, hozzászámítva még \$1-től \$2.50-ig terjedő munkadíjat. A motor beállítása, a váltószekrény, kefe és a rezgő pontok kicserélése csak 1 dollárba kerülnek, hozzáadva egy nagyon kis anyagköltséget. Uj dörzsfékek tehetőek be és a szükségfék kiegyenlíthető csak \$1.25 költséggel. 4-től 5 dollárig terjedő költség teljesen fedezi az első tengely uraló beállítását, rugók visszaszorítását, kerekek kiegyenesítését, egyenlítését és kiigazítását.

A rendes hátsó tengely teljes átmunkálásának költsége \$5.75-től 7 dollárig terjed. A szelepek ujracsiszolása, a szén megtisztítása nem jön többbe, mint 3 vagy 4 dollárba.

A négy dugattyú költsége csak 7 dollár. 20-tól 25 dollárig terjedő költséggel úgy a motorja, valamint az erőátvitel teljesen rendbe van hozva. A részek külön felszámítatnak.

Magától értetődik, ezen árak mind csak hozzávetőlegesek, mert a felhasznált anyagok ára minden egyes esetben attól függ, hogy milyen állapotban van a kocsi. Mindazonáltal ezek azt mutatják, hogy milyen kis költséggel lehet a Model T Ford-ot újabb ezer mértföldekre szolgálatban tartani.

Ezért keresse fel a legközelebbi Ford eladót, adasson magának egy költségvetést Model T Ford-jának helyreállítási költségeiről. Ő előre meg fogja Önnek mondani, hogy pontosan mennyi költséget igényel a munka.

FORD MOTOR COMPANY
Detroit, Michigan

AZ OLVASÓK KÖRÉBŐL

Kaptuk a következő levelet:

Gary, W. Va.
1928 Május 30.
Magyar Bányászlap
Himlerville, Ky.

Tisztelet Szerkesztőség!
Az elmúlt héten a Kajla című magyar újság, mely Welch, W. Va.-ban jelenik meg, egy cikket közölt, melyre senkitől nem kapott felhatalmazást. Nem kapott az illető lap felhatalmazást arra, hogy egy főmédvényben az Első Tug Riveri Magyar Betegséggyógyító Egylet nevét akár a Bányászlap lappal, akár a Himler Márton nevével összehozza.

Mint a fentírt egylet központi titkár-pénztárnoka, nem tudom megállani, hogy erre a főmédvényre ne válaszoljak a Bányászlapban — miután ezt a lapot hozta az egylet nevével kapcsolatba — amit, azt hiszem, b. lapjukban közölni is fognak.

Tisztelettel
Kocsis Balázs,
az Első Tug Riveri Magyar Munkás Bs. Egylet kp. titkára.

VÁLASZ A KAJLA SZERKESZTŐJÉNEK

az utolsó számában megjelent, az Első Tug Riveri Egylettel kapcsolatban írt cikkére.

A Tug Riveri Első Magyar Munkás Betegséggyógyító Egyletnek fennállása óta nem volt szüksége, hogy idegen ember intézze az egylet ügyeit és most, 25 éves fennállása után is el tudja intézni és nem fogja olyan embereknek az egylet ügyeibe velő beleavatkozását eltűrni, aki nem tagja az egyletnek.

Ezt jegyezze meg a Kajla szerkesztője egyszer és mindenkorra.

Ami az egyleti kalauz hirdetését illeti, az tisztára az egylet magánügye, hogy melyik újságban helyezi el, azt a tagok döntik el évente a gyűlésen és ehhez sincs semmi köze a Kajla szerkesztőjének, sem Himler Mártonnak, sem a Bányászlapnak.

Ami pedig a tagok létszámát illeti, hogy Himlervillen nincs az Első Tug Riveri Egyletnek 200 tagot számláló osztálya, az tisztára a himler-

villei magyarok magánügye, ha ők úgy látják jónak, hogy más egylet jobb, ahhoz mi nem szólunk. De ahhoz szólunk, hogy a Kajla szerkesztője az egyletről írni merjen. Mert ez az egylet 25 éve minden kötelezettségének eleget tett mindenkiel szemben és talán még a Kajla szerkesztőjének is eleget fog tenni ezen cikkere, csak kérje a díját.

Felkérem az Első Tug Riveri Egylet összes tagjait, hogy vegyék tudomásul, hogy a központnak a Kajla című lapban megjelent cikkről semmi tudomása nem volt, ezen egylet tisztviselői mind bányászemberek és ezek intézik az egylet ügyeit, akik nem vágnak piszkos írásokra, de különösen nem arra, hogy az egylet nevét a Kajla című újságban lássák.

Tisztelettel

Kocsis Balázs
központi titkár.

UJ-ÉV - UJ-ESZME
Uj-találmányaira állami Szabadalmi szerzőköltséget rajzolt Bizalmas tanácsot adok Szabadalmak kidolgozása megváltása és értékesítése iránt Kérjen Bejegyzési tanácsot ZOLTÁN POLÁCHÉK - Hites Szabadalmi Ügynök Okt. Mernök 1234 BROADWAY, NEW YORK

A MAGYAR Bányászlap előfizetési ára egy évre \$2.00

A LAVINA NŐ

A lavinát többé megállítani nem lehet. Az rohan tovább a maga útján és ostobaság lenne elébe állni iz azzal a céllal, hogy megállítsuk. Nem is fog sikerülni ez a munka senkinek sem.

Több ízben megemlékeztünk már arról, hogy a Vörös Kereszt milyen álláspontot foglalt el a sztrájkoló bányászokkal szemben és ugyanígy hirt adtunk arról is, hogy milyen hatást váltott ki az országban ez a visszautasító, merev magatartás.

Az ország munkásszervezetei egymásután ítélik el a Vörös Keresztet és a hangulat ma már olyan elkecsereedett ebben a tekintetben, hogy a munkásság minden valószínűség szerint meg fogja tagadni ezt az egész intézményt.

Egyáltalában nem volna meglepő, ha ez tényleg be is következne, aminek eredménye természetesen az lenne, hogy a Vörös Kereszt elveszítene jóvedelmének nagy részét, mely a munkások adományából, azok filléreiből tevődött össze.

Legutóbb a Kansas State Federation of Labor emporiai konvencióján került szóba ez a kérdés és a konvenció a Vörös Keresztet a munkaadók és kapitalisták magánintézményének bélyegezte meg. A konvenció ebben az ügyben határozati javaslatot is elfogadott, a mely a következőképpen hangzik:

"Mint hogy az American Federation of Labor egyik ága jelenleg szörnyű küzdelmet vív a munkaadók azon törekvése ellen, mely szervezetüket meg akarja semmisíteni és mint hogy a vasutársaságok segédkezet nyújtottak és nyújtanak a bányatársaságoknak, hogy a United Mine Workers tagjait kiéheztetással megadásra kényserítsék és mint hogy beigazolást nyert, hogy nem csupán szegénység, hanem egyenesen éhínség uralkodik ezen hü amerikaiak soraiban, akik szabad-ságukért küzdenek és hogy feleségeik és gyermekeik ki-mondhatatlan sokat szenvednek a szükségétől és nélkülözéstől és mint hogy a Federated Council of Churches, továbbá majd minden egyház és jótékony intézmény segítségére sietett ezeknek a nélkülözőknek és éhezőknek;

és mint hogy a Vörös Kereszt, mely a nép intézményének — a világ anyjának — nevezte magát, úgy határozott, hogy meghajol a munkaadók követeléseire előtt és visszautasítja a segélynyújtást — bár maguk a bányászok is bőségesen adakoztak a Vörös Kereszt céljaira, amíg módjukban volt — elhatározzuk, hogy a konvenció szövegze le azt a tényt, hogy a Vörös Kereszt az elnyomó tőke eszköze lett és mint ilyen, nem méltó arra, hogy Amerika dolgozó népe továbbra is elismerje."

Igy határozott a kansasi Federation of Labor és ez a határozati javaslat egyik lán-

szemét képzi annak a Vörös Kereszt-ellenes mozgalomnak, mely a munkáskörökben egyre nagyobb hullámokat ver.

A kansasi delegátusok rámutattak arra, hogy a Vörös Kereszt kifogásai egyszerű kibúvók csupán, mert a segítség megtagadásával azt akarják elérni, hogy a sztrájkoló tömegek kényyszerülve legyenek lerakni a fegyvert.

A Vörös Kereszt ugyanis azt a nagyszerű tanácsot adja az éhező bányászoknak, hogy menjenek el dolgozni, hiszen lenne számukra munka és akkor vége lenne nélkülözésüknek.

Tudják nagyon a Vörös Keresztnél is, hogy a bányászok munkát csak leszállított munkabérek mellett tudnának kapni, ami egyértelmű lenne a bányászok feltételeinek elfogadásával — amit a Vörös Kereszt ily módon kiéheztetéssel akar kieroszakolni.

Igy siet, a tőke segítségére az ország egyik leghatalmasabb szervezete, melyet pedig a munkások pénzén sikerült olyan hatalmasra építeni, amilyen.

Persze, ezek a dolgok már régen el vannak feledve, amint hogy nem látszanak emlékezni a vezetők arra sem, hogy minden alkalommal a dolgozó tömegek barátainak igyekeztek kijátszani magukat. Hát ezt a nagy barátságot most alaposan megmutatták.

Hogy a munkások így gondolkodnak, azon nem lehet csodálkozni és nem lehet bünnül nekik azt sem felróni, hogy a jövőben nem is akarnak tudni a Vörös Keresztről. Ha a tőkésék a maguk céljaira használják most ki ezt a jótékonyági intézményt, akkor legyen az teljesen az övék és ne várják el a jövőben, hogy annak költségeihez a munkások is odaadják a maguk fillereit.

Őrületség lenne tőlük, hogy továbbra is ugyanazt az álláspontot foglalják el a Vörös Kereszttel szemben, amit eddig vallottak.

A munkásszervezetek nagyon is tisztán látják már a valót. A szomorú valót. Sajnos azonban a Vörös Keresztbe befektetett munkásfilléreket már nem tudják visszaszerezni. Azokra ráették a tőkésék a kezüket.

Igy áll elő aztán az a szomorú valóság, hogy a munkások összegyűjtött fillereivel harcolnak azok ellen, ezeknek a segítségével akarják azokat kiéheztetni.

De az áramlat megindult. A munkásszervezetek szerte az egész országban hasonló álláspontra helyezkednek, mint a kansasi konvenció tette és ez az áramlat rohamosan nő. Ma már lavinaként rohan. Ennek az állásfoglalásnak viszont mégis csak a Vörös Kereszt fogja meginni a levét, mert a jövőben a munkások gondolkodni fognak arról, hogy fillereiket olyan helyre tegyék, ahonnan egyszer visszakapni is remélhetik.

**SZERDA
AUGUSZTUS
8
Cunard
BERENGARIA**

az Amerikai magyar
zarándokok hivatalos
hajója.

Ezen a napon indulnak New Yorkból az amerikai zarándokok, hogy átvi-gyék a szülőháza az amerikai magyarság vi-gasztnyújtó, szeretet hirdető testvéri üzenetét.

RÉSZVÉTELI JEGYEK ÁRAI:

III. oszt. \$245.50 és adó Turiista III. oszt. \$272.50

Hajó-és vasutijegy Budapestig és vissza, a párisi és budapesti tartozkodás költségei bennfoglaltatnak.

III. oszt. hajó-és vasutijegy New Yorkból Budapestig és vissza csak \$204.50 és adó.

Minden felvilágosítást kézféséggel megad a Közpon-t Bizottság, a Cunard Irodák és a Helyi Hajó Ügynökök.

Kérjen egy illusztrált könyvecskét, amely a zarándokut minden részletéről számla be. ingyen kapja. Irjon érte e címre:

PILGRIMS COMMITTEE
710 HURON ROAD
CLEVELAND, OHIO
CUNARD LINE
1406 H. STREET, N. W.
WASHINGTON, D. C.

KÉSZÜL A TÖRVÉNYJAVASLAT

Watson szenátor, a szenátusi vizsgáló bizottság egyik tagja, benyújtotta azt a törvényjavaslatot, mely a szénipar zila-lt ügyeit óhajtja rendezni és végre rendet akar teremteni abban a zür-zavarban, mely jelenleg ezt az iparágat jellem-zi.

A törvényjavaslat benyúj-tása alkalmával Watson szená-tor rövidebb beszéd keretében tájékoztatta a szenátust a tör-vényjavaslat céljai felől és egyuttal visszafüggetelt ve-tett a bezárult szenátusi vizs-gálatra is.

Nem mulasztotta el a szená-tor megemlíteni a vizsgálat szomorú lapjait sem, melyek elsősorban felelősek azért, hogy ez a törvényjavaslat meg-születhetett. Rámutatott a sze-nátor arra a körülményre, hogy erre a törvényjavaslatra égető szükség van, ha csak nem akarják tétlenül nézni azt, hogy az ország egyik legna-gyobb iparága teljesen tönkre-menjen az érdekek csatájá-ban és abban a fejtelenségben, mely a tulságosan és egyolda-luan kifejlesztett iparágat jel-lemzi.

Ez a törvényjavaslat azon-ban nem fog szavazás alá ke-rülni, mert Watson szenátor saját bevallása szerint, nem is egy végleges törvénynek ké-szült. Csupán a jövőre vonat-kozólag akar tájékoztatással szolgálni, vagyis hogy mikép-ven kell lerakni majd a végle-ges törvénynek az alapjait.

A törvényjavaslat szerint a szövetségi kormány meglehe-tős ellenőrzéshez jutna a szén ipar felett és körülbelül ugyan olyan hatáskörrel rendelkezne, mint amilyenrel rendelkezik a vasutakkal szemben. Ez édes-keveset jelent ugyan, azonban mégis több a semminél.

A törvény nemcsak engedé-lyezné, hanem a szükséghez képest egyenesen előírná bizo-nyos bányáerdekltségek ösz-szevonását, szabályozná a je-lenlegi áldatlan piaci állapoto-kat is, aminek természetes kö-vetkezménye lenne az, hogy a bányászok tisztességesebb mun-kabéreket kapnának munká-jukért, mint eddig kaptak.

A beolvasztásokkal azt óhajt-ja elérni majd a megalkotandó bányatörvény, hogy az ala-kulandó bányakorporációk le-zárhassák mindazokat a bányá-kat, melyekben a szén kiter-melése nem jár azzal a ha-szonnal, melyet minden tisz-tességes üzletnél el lehet várni és így kiküszöbölhessék a tul-termelést, mely a legtöbb bajt okozta eddig is.

Természetesen ebben az

esetben a bányászok ezrei vál-nának munkanélküliekké, azon-ban a kormány segítségére lenne a más iparágakban való elhelyezkedésnél.

A törvényjavaslat egyuttal nagy hajlandóságot mutat a kö-operációs eladás iránt, ami bizonyos tekintetben elejét tudná venni annak, hogy az egyes bányatársaságok, csak-hogy felesleges szennűtől meg-szabaduljanak, egymásra licit-tálhassanak.

Ezzel el tudnák érni azt is, hogy a szén ára ne járhasson olyan kánkántancot, mint amé-lyennek az utóbbi években ta-nui voltunk, hanem hogy leg-yen egy megállapított mini-mális ár, amelyet a szénért feltétlenül kapni kell.

Ugyanezért azonban a Szén-bizottságnak joga volna ahhoz is, hogy megállapíthassa a ma-ximális árakat, nehogy egy esetleges szénszükség esetén a bányatársaságok kihasználhas-sák az alkalmat és olyan ára-akat követelhessenek a fogyasztóktól, amilyen nekik jól esik.

Fontos rendelkezése a tör-vényjavaslatnak az a pont is, mely a törvény beiktatása után engedélytől teszi függő-vé az esetleges új bányák nyit-tását, ellenben a meglévő tár-saságokat meghagyja abban az állapotban, melyben a törvény beiktatása találja.

Foglalkozik ezután a tör-vényjavaslat a büntető rendel-kezésekkel, melyek azokban az esetekben válnak aktuálisakká, ha ennek a bányatörvénynek

(Folytatás a 8-ik oldalon)

A BETEGSÉG KIADÁSSAL MÉR
és ennek óka gyakran a meg-romlott élelmiszer. A

COPELAND
VILLAMOS REFRIGERATOR
megakadályozza az élelmiszer-ben a bacillusok szaporodását, azt állandóan a megfelelő hő-fokon tartja, tehát vigyáz az Ön egészségre.

Kérdezze meg orvosát, vagy kereskedőjét. Ezek azt fogják mondani, hogy az élelmiszer mindig 50 foknál alacsonyabb hőmérséklet alatt kell tartani, hogy a bacillusok ne szaporod-janak benne.

Gondoljon aztán arra, hogy a Copeland vigyáz az egészségé-re, — hogy élelmiszer kiadásai kisebbek, — hogy élelmiszere jobb ízű, mert friss és hogy az a befektetése tényleg meghozza a maga kamáját. Érdeklődjék még ma a COPELAND fagyasz-tógép után.

HOME HARDWARE & ELECTRIC CO.
WILLIAMSON, W. VA.

Bányapléről-Bányaplérezre

Hooverville, Pa.
1928 Május 21.

Igen tisztelt Szerkesztő Ur!
Legyen szives ennek a pár sornak b. lapjában helyet szorítani.

Olvastam a május 17-iki lapszámból a Lawrence-i, Pa. levelet, melynek írója szégyelt-e a nevét is közölni, mivel sztrájktrő. Nem tudom, hogy nem szégyel egy magyar bányász egy olyan levelet a Magyar Bányászlapban közölni, mikor tudva olyan aljas munkát vállalt.

Kedves jó levélirő barátom, ön azt nagyon jól tudta, mikor a Pittsburgh Coal Company-ról volt szó, hogy ön felebarátai, bajtársai ellen vállalt munkát; ön azt nagyon jól tudta, hogy ön sztrájktrőnek viszik. Ha én annak a társaságnak a helyében lennék; talán még 25 centet sem adnék önöknek egy napi munkájukért, de akkor is minden két emberhez állítanék egy pusszi futót egy korbacsal és nem pálinkát adnék önöknek inni, hanem minden nap két pohár Castor olajat és nadrág és alsóruha nélkül dolgoztatnám önöket.

Hiszem azt minden józanul gondolkozó ember tudhatja, hogy milyen jó módban fogunk majd élni mi, bányászok, ha sikerül a bányabáróknak az a tervük, amit még 1922-ben elhatároztak.

Kedves szék testvérem! Én is 19 évig dolgoztam egy társaságnak és 10 évig laktam egy házban és nekem is lett volna alkalom, hogy menjek company-nak dolgozni és nem is mint sztrájktrő, csak sztrájktrők után járnai, de én nem vállalkoztam rá, amiért aztán két hónap múlva el kellett mennem nem szervezett bányába dolgozni. Igaz, hogy itt sem fenéki tejfő az élet, mert hetenként 2 nap nem sok, de tisztességes munka és senki nem fűtül utánam és bátran járhatok a felebarátaim között és hozzá is bátran bejöhet akárci.

Én bizony nem sajnálnék önöknek jármot akasztani a nyakukba és aztán a káré elé fogni önöket, mert csak azt érdemelné, aki olyan aljas munkára vállalkozik, aki kiveszi felebarátja kezéből a falat kenyeret és aki ártaatlan gyermekek testéről leveszi a ruhát.

DR. K. S. BIRD

FOGORVOS

Gary National Bank épületében
GARY, WEST VIRGINIA

FOGHUZÁS

ÉRZÉKTELENÍTÉSSEL.

Idegek fájdalom nélkül

távolítottak el

KORONA és HIDMUNKÁK

a legjobb kivitelben.

MEGJELENT

a legérdekesebb, legtanulságosabb magyar könyv

**AZ AMERIKAI
MAGYARSÁG
TÖRTÉNETE**

Irtá: KENDE GÉZA

Két kötet
Két dollár

KAPHATÓ

Iapunk kiadóhivatalában
HIMLerville, KENTUCKY

és a szerzőnél, kinek címe:
GEZA KENDE
700 Huron Road Cleveland, O.

Gondoljanak csak arra a sok éhes bányászgyerekre, aki most éheznek. Az mind az önkü. Ha önk nem mentek volna harcoló felebarátai és önmaguk ellen sztrájkot törni, most nem éhezne annyi bányászgyerek.

Bajtársi szeretettel

Steve Hudák

Box 71.

Hooversville, Pa.

**UJ ELSÜTŐ KÉSZÜLÉK
A BELÖVÉSEKHEZ**

Ahol a bányászok egyedül végzik a szén belövését, sok a szerencsétlenség a rosszul sikerült, vagy késedelmes belövés következtében.

Ezt elkerülendő, a National Carbon Company egy új elszütő készüléket állított elő, melyet az Egyesült Államok Bányahivatala is jóváhagyott.

Ez az új elszütő készülék most már rendelkezésre áll nemcsak a bányászoknak, hanem mindazoknak, akik bármely célból és bármely körülmények között robbantással foglalkoznak.

Ez az új elszütő készülék villamos batteriákkal működik, mely egy könnyű csőben foglal helyet és egyesíti magában mindazon előnyöket, melyek a villamossal való robbantással járnak.

Az elszütő készüléket a villanylámpákat is előállító társaság azok formájára mintázta meg, úgy hogy a készülék kívülről egy kézi villanylámpának néz ki. Még a lámpáknál ismeretes karika is rajta van, úgy, hogy a készülék vagy a nadrágszíjra, vagy a falra akasztható. Ez a karika nem használat esetén nincsen utban, mely a készülék aljára fekszik.

Az elszütő készülék három, villanylámpához is használatos batteriával is működik, a mely batteriákkal száz és száz belövést lehet alkalmazni.

A belövés egy speciálisan megszerkesztett pluggal eszközölhető. Nem kell semmi más tenni, mint ezt a plugot elhelyezni a neki megfelelő socket-be, mely a készülék egyik végén található és benyomni.

A készülék belsejében elhelyezett rugók a plugot azonnal visszanyomják és így az áramot megszüntetik, mielőtt a külső nyomás véget ért.

Az Egyesült Államok bányahivatalának rendelete szerint a batteriákat maga a belövő helyezi el az elszütő készülékbe, melyet így üresen szállítanak. A tubus végén levő három nyíláson keresztül futnak a drótok, a drótoknak vége ólommal van zárva. A készülék használatához szükséges szigetelt, gummival bevont vörösrész drót, melynek vége a villamos

kapszlivál érintkezik, amely viszont magával a robbantó anyaggal áll direkt összeköttetésben.

A drótok másik vége az előbb említett pluggal van összekötve, amelynek benyomása által áram keletkezik az elszütő szerkezeten és így létrejön a robbantás.

Ezt az új elszütő készüléket, mely egyébként Eveready Shot Firing Unit No. 2696 név alatt kerül forgalomba, a szakértők csak dicsérni tudják és a magam nemében abszolút tökéletesnek jelzik.

**RÉGI BAJTÁRSÁK
EGYMÁS ELLEN**

A Cambridge Colliery Company caldwelli, O. bányájánál nem mindennapi eset játszódott le, amely annál érdekesebb, mert volt bajtársak között és az Egyesült Államokban, a szólásszabadság országában történt.

Picketelt az egyik fiatal bányász, aki a világháború alatt odaát volt és harcolt a demokráciáért, legalább is akkor az azzal vakították el.

Csakhamar megjelent az állami rendőrség és megkezdte a picketelők nem valami barátságos módon való eltávolítását. A szóbanforgó fiatal bányászt is elfogták és vallatni kezdték. Mikor neve után érdeklődött az egyik állami rendőr, a sztrájkoló bányász barátságos módon figyelmeztette, hogy ezt tudhatná, mert hiszen a háboruban egymás oldala mellett harcoltak.

A nagyhatalmu rendőr ur rendkívül felháborodott ezen a válaszon és meglehetősen durva módon tudomásra adta a bányásznak, hogy jó lesz nem beszélnie, mert ellenkező esetben gondoskodni fog róla, hogy olyan helyre kerüljön, ahol nem lehet többé beszélni.

Még szerencséje volt a sztrájkoló bányásznak, hogy a kozákká vedlett régi bajtárs ép bórral hagyta menekülni.

**KOMPÁNIA UNIO TETSIK
A Bányabárónak**

William H. Coolidge, aki egyike West Virginia szervezeten bányászokkal dolgozó legkiválóbb bányabáróinak, azt a kijelentést tette, hogy neki semmi kifogása nincs és nem is lenne az ellen, ha munkái a társaság keretén belül szervezkedni akarnának. Jellemző ez a nyilatkozat arra a bányabáróra, aki mindig és mindig tüzzel-vissal küzdött a szervezet ellen. Ezzel a kijelentéssel egyidejűleg viszont elítélte a nemzeti szervezethez a west virginiai bányászok.

A kis helyi szervezetekkel természetesen nagyon könnyen ki lehet szurni a bányászok szemét, annál is inkább, mert ezek, erőben nem jelentve semmit, nem tudnák felvenni a harcot a tőkés ellen.

Igazán nyaglekít ez a bányabáró. Ugyebár?

**SZERENCSETLENÜL JÁRT
Bányászok**

Két freeburgi (Ill.) bányász, Arthur Rheinheimer és Lippert Weiss súlyosan megsérültek, mikor a vágógépjük munka közben eltörtött és a szerte-repülő vasdarabok leütötték őket. Rheinheimer egy freeburgi strip-bányának a tulajdonosa és Weiss egyik alkalmazottja volt.

Rheinheimer súlyos vágott sebeket kapott a fején, míg Weissnak több oldalbordája tört el a szerencsétlenség következtében.

A Magyar Bányászlapot bányászok írják bányászoktól bányászoknak.

ÁPRILISI HALÁLOS BALESETEK

A Department of Commerce hatáskörében működő Bureau of Mines jelentése szerint az Egyesült Államok szénbányáiban április havában előfordult halálos szerencsétlenségek folytán 134 bányász vesztette életét.

A szerencsétlenül járt bányászok közül 95 a puhaszénbányákban, 39 pedig a Pennsylvania állambeli keményszénbányákban volt alkalmazva. Ebben a hónapban az össztermelés 39,140,000 tonnára rugott és ennek alapján 3.42 haláloset esett minden egy millió tonna szénre.

Külön számítva a puha és keményszéntermelést, látjuk, hogy a puhaszéntermelés ebben a hónapban 32,000,000 tonnára rugott 2.95 halálosettel egy millió tonnánként, míg a keményszéntermelés 6,940,000 tonnára rugott 5.62 halálosettel minden millió tonna után.

A múlt év ugyanezen hónapjában a halálozási ráta sokkal nagyobb volt a fent említetté, mert hozzájárult három nagyobb szerencsétlenség — ez alatt olyan szerencsétlenség értendő, mely 5 vagy több személy halálát okozza — melynek folytán 110 bányász halt meg.

1927 április havában a puhaszéniparban a halálosetek arányszáma 6.37 volt, 34,647,000 tonna termelést és 221 halálosetet véve alapul, míg a keményszéniparban 7,127,000 tonna termelést és 42 halálosetet véve tekintetbe, a halálos szerencsétlenségek rátája 5.89-re rugott. Az össztermelést véve tekintetbe, megállapítható, hogy 1927 április havában 41,801,000 tonna széntermelés és 263 halálosetet alapján a halálosetek aránya 6.29 volt. Kiderült a jelentésből az is, hogy 1928 március havában a halálosetek aránya alacsonyabb volt a puhaszéniparban, de nagyobb a keményszéniparban, míg az össztermelésre vonatkozólag csökkenés állapítható meg.

1928 első harmadában 603 bányász halt meg bányász-szerencsétlenségek folytán. Ennek a négy hónapnak a széntermelése 185,432,000 tonnát ért el 3.25 százalékos baleseti aránnyal. A puhaszénipar halálozási rátája ugyanarra az időszakra 161,714,000 tonna termelés és 466 halálosetet alapján, 2.88 volt, míg a keményszéniparé 23,709,000 tonna termelés és 137 halálosetet alapján 5.78-ra rugott.

1927-ben a puhaszéniparban a halálozási ráta 204,607,000 tonna termelés mellett és 696 áldozattal, 3.40 volt, viszont a keményszéniparé 6.67-re rugott 25,638,000 tonna termelés és 171 halálosetet alapján.

Az össztermelést véve számításba, a halálosetek rátája 3.77 volt 230,245,000 tonna termelés és 867 haláloset alapján.

Április 2-án, robbanás következtében nagyobb szerencsétlenség történt Keystone, W. Virginiaiában, amelynek 8 bányász esett áldozatul. Ehhez a szerencsétlenséghez három hasonló szerencsétlenség történt január és február hónapokban, melyek következtében összesen 54 bányász vesztette életét. Csúpan ezt a számot véve figyelembe, megállapítható, hogy a halálozási arány

AZ ÖN FÉNYKÉPE

BESZÉL

ha azt nálunk csináltatja. A mi képeink élethűek, visszaadják az Ön hü személyét. Csinálunk minden nagyságban, tiszta szép kivitelben

LYLE STUDIO

Wyoming St. Welch, W. Va.
Az Ellwood Hotellal szemben.

0.291 volt millió tonnánként.

1927-ben januártól áprilisig négy nagyobb szerencsétlenség következtében 118 bányász halt meg, ezek közül 6 a felszínen. A halálozási ráta tehát 0.512 volt.

A két esztendő hasonló időszakainak összehasonlításából következik, hogy 1928-ban a halálozási ráta vonatkozásban és villanyosság következtében egyre csökkent; míg tetőszakadás és robbantó anyag kezelések következtében történt halálosetek csekély emelkedést mutatnak.

**MOZGÓFÉNYKÉPEKKEL
ILLUSZTRÁLJÁK A SZÉN-
MONOXID VESZÉLYEIT**

Az emberiség egyik leghalálosabb ellensége a szénmonoxid melyet általában gyilkos gáznak neveznek, egy új mozgófényképsorozatnak fogja a tárgyat képezni. Ezt a mozgófényképet a Department of Commerce hatáskörében működő Bureau of Mines egy nagy automobil vállalat közreműködésével állítja össze és mutatja be a közel jövőben oktatás céljából.

A rendelkezésre álló adatok szerint a múlt esztendőben ezernél több emberi élet esett áldozatul ennek a halálos gáznak, továbbá 700 autóműködő ennek a mérges gáznak a következtében eszméletét veszítette, mialatt az autók motorjai zárt garage-okban működésben voltak.

Ennek a mozgófényképnek az előadásánál nemcsak az autóműködésből kiáramló szénmonoxidnak a veszélyeire fogják a közönség figyelmét felhívni, hanem a gáz azon veszélyeire is, amelyek bizonyos esetekben gyárakban, lakásokban és mindazon a helyeken előáll, ahol különféle anyagoknak tökéletes elégetése folytán szénmonoxid fejlődhet.

Ez a mozgófénykép arra fogja majd a közönséget tanítani, hogy kellő szellőztetéssel miképpen lehet a szénmonoxid veszélyeit elkerülni. Előadásra kerül a veszélyben forgó személyeknek adandó első segítségnyújtás, valamint az esetleges áldozatok életrekelése is. A Bureau of Mines-nak az az óhaja, hogy ennek a felvételenek legmesszebb menő forgalomba hozatalával, a közönség tudomást szerezhesen az egyik legveszélyesebb ellenségének mielőtt az elcsúszkén a szénmonoxidtól beálló halálos eseteknek száma.

**AZ ELSZAKADT ILLI-
NOISIAK SZERZŐDÉST
KÖTÖTTEK**

Az új illinoisai szervezet, mely Northern Illinois Mine Workers Union név alatt kezdte meg működését és melynek elnöke James Yearsley lett, a napokban három éves szerződést írt alá az észak illinoisai bányatulajdonosokkal. A szerződés 1931 május 31-én jár le. Ennek az új szerződésnek értelmében az alapár napi \$5.50, a diggolók \$1.20-at kapnak. A szerződés megkötését hosszadalmas tárgyalások előzték meg mindkét részről.

Egyelőre valamivel több, mint ezeröttszáz bányászt érint az új szerződés. Ezek a bányászok az új szervezet megalakulása előtt a United Mine Workershoz tartoztak.

A szerződés által érintett vidéken — La Salle, Bureau és Putman megyékben — azonnal munkás is láttak az előkészítő munkához, hogy a bányákat minél előbb üzembe helyezhessék.

Végtelenül szomorú dolgot jelent ez az új szervezet és szerződés a United Mine Workers szempontjából.

A Magyar Bányászlap

az amerikai magyar bányászok egyetlen lapja, mely szüntelenül a bevándorolt bányászok igazáért harcol

A Magyar Bányászlap

minden dolgában tanáccsal szolgál, minden ügyét díjmentesen elintézi. A szolgálatokért soha senkitől egy centet se fogadtunk el és nem is fogunk elfogadni.

Semmi egyebet sem kérünk ezért, minthogy, ha lejárt az előfizetése és ha dolgozik, ujtassa meg előfizetését és ha lehet,

SZEREZZEN UJ HIVEKET LAPUNKNAK

Minél nagyobb a táborunk, annál eredményesebben tudunk harcolni a magyar bányászokért.

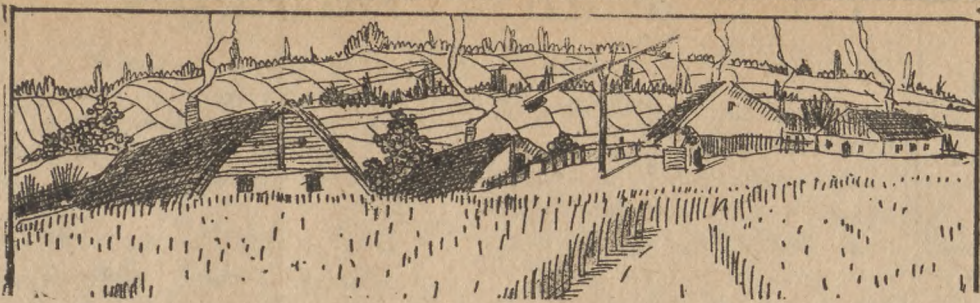
A Magyar Bányászlap

előfizetési ára egy évre 2 dollár, Jugosláviába, Romániába, Burgerlandba 3 dollár. (Magyarország területéről ezidőszent ki van tiltva a Magyar Bányászlap).

Cim:

Magyar Bányászlap
Himlerville, Kentucky

Óhazai mesék....

A PATAK TITKA

Irta: SZENTIMREI MÁRTHA

(Folytatás)

— Ne ijesztgessen, mert még szörnyet halok — én nem tudok semmit.

— Akkor mit jár a szája?

— Nem hittem volna, hogy ilyen gomromba... én csak mások után beszélek.

— Mit tudnak mások?

— Nem szölok én most már többet egy szót se, ha ilyen hirtelen haragu... Bujdosó lekapt a válláról puskáját s Dobosnéra fogta.

— Szaporán beszéljen, ha az élete kedves...

— Jó... jó... csak ne izéljen, mert még véletlenül elsül, aztán ha engem agyonlő is, azért mások csak beszélnek, hogy Laci megint jóba van Rózsival.

— Azt mondja, hogy megcsal a feleségem? Bizonyítsa, aki mondja, mert ha azt nem tudja, torkára forrasztom a szót.

— Még senki se eresztett ki olyat a száján, hogy megcsalja, hogy az szur szemmet mindenkinek, hogy Laci megszólítja, akárhol találkoznak, Rózi meg a legnyájásabban szóba áll vele, mintha semmi se történt volna, mióta berukkolt.

Bujdosó leeresztette fegyverét.

— Bizonyisten bünbe visz a rossz nyelvével... Rózi az én engedelmemmel, tudtommal beszélget Garabonccal. Én hagytam meg neki, hogy harag ne legyen köztük, éppen azért, mert sok minden történt három esztendő alatt. Elvettem Rózsit, megbecsüljük egymást... beszél-ni mindenkivel beszélhet, amennyit akar. Mint éltes asszony, maga is felérhetné ésszel, hogy azzal semmi hibát sem követ el.

Most aztán kékült-zöldült Dobosné, mint a berzenkedő pulyka. Az még hagyján, hogy az erdőőr puskát fogott rá (ugyse sütötte volna el); de hogy "éltes" asszonynak nevezte, holott ő javakorbeli, akin sok embernek megakad a szeme, némelyek a lányánál is szebbnek vélik, sőt Bujdosó maga is özvegy korában nem egyszer csipkedte meg a karját — hát az ilyen illetlen beszédre már teljes erővel vissza kellett vágni! Felugrott, csipőjére tette a kezét.

— Aki eszén van, nem rakja fáját hamuba száradni, mert elég egy szikra, hogy rágyújtsa a házat!

Azután hátat fordított Bujdosónak s ment, mintha puskából lötték volna ki. Dolgát jól végezte. Igaz, hogy bosszankodott, de hát aki tüzes taplót dug a ló fülébe, az el lehet készülvé, hogy rugást kaphat.

— Égetni való boszorkány! — dörögte utána Bujdosó. — Mindenki dolgába beleüti az orrát.

Kellemetlen volt neki, hogy megint pletykába keverik Rózsit. A cudarok! Miket fogtak rá addig is, míg el nem vette... pedig megillette a koszorú.

Felállt. Elkomorodva ment tovább kötelessége után. Mindig hat órákor ért haza. Még akkor is felleges volt a homloka. Tarisznyáját odaadta Bálintkának.

— Üritsd ki belőle a gombát.

Rózi nyomban elébe tette a nagy bögre tejet, amit ilyenkor szokott elfogyasztani. Észrevette, hogy bántja valami. Figyelte. Bujdosó nem nyult a tej után, bár leült mellé, csak maga elé nézett.

— Mért nem eszik?

— Nem vagyok éhes... mérget ettem.

— Vadorzók bosszantják, vagy fatolvajok?

— Azokat se utálok úgy, mint a pletykás asszonyokat. Dobosné gombászott az erdőben s mellesleg rád akart haragítani.

— Még olyat! Hát mi baja velem?

— Hogy így meg úgy... te most is szóba állsz Garabonccal.

Rózi elfehéredett, szava elállt. Most kérdőre vonja s nincs, aki megvédelmezze.

— Váltottunk egy-két szót... mindenki hallhatta.

— Nincsen abban semmi, de ha másoknak szemet szur, hát ezután kerül, mert utóbb még rád fogják, hogy megcsalsz.

A menyecske csábitóan nézett az urára.

— Maga meg elhinné?

— Én nem, mert akkor most se így beszélnék veled. Csak figyelmeztetek.

— És ha csakugyan csapódás leszek és összeszórok velem, akkor mit szólsz? — ingerkedett nevetve Rózi. (Valami veszedelmes kíváncsiság furdalta.)

Bujdosó félkarjával átfogta a derekát, másik kezével bárony nyakát és erősen a szemébe nézett.

— Egy szót se szólnék... és te se szólnál többet. Csak addig szoritánám a torkodat, míg a lélek kimenne belőled.

Bálintka éppen belépett és sirva fakadt, mikor látta, hogy apja mostoháját fojtogatja.

— Ne bántsa, apám!

— Minek ijesztgeti a gyereket — perelt Rózi. — De mindig játszhatnékja van...

Igen, csak játszott... de ha tudná, milyen rutul visszaél becsületet bizalmával, alkalmasint komolyra fordulna a dolog. Lelke remegett, de tetette, mintha beszélgető kedvében lenne.

— Merre lelte azt a sok szép gombát?

— A szarvas-etető környékén. A szarvas-etetőnél pihentem egy kicsit.

— Szép hely az. Nemhiába, hogy az uradalmi tiszték is mindig ott uszonnának, ha kirándulnak az erdőbe. Tágas tisztán... s a moha, akár a zöld bársony.

— Nemcsak azért kedvelik azok az a helyet, hanem mert a patak hidegen tartja a sört, meg a bort. Egyszer egy fél üveg bort találtam utánuk a patakba álltva: olyan volt, akár a jég.

— Nem bolondság. Tudják az urak, mitől döglék a légy.

Néhány napig ki se mozdult Rózi az erdőből. Fél. De nehéz volt azt kibírni! Garabonci meg, amikor csak ráért, mindenfelé ólálkodott, hogy szót válthasson vele. Nem tudta mire vélni elmaradását buvóhelyeiről. Egyszer aztán látta a kenderföldön, csakhogy Bálintka is vele volt. Habozott, hogy mit csináljon? De aztán, ha egy tucat sárkány őrizte volna is... közeledett. Jelt adott. Rózi elérgette, tanácstalanul nézett körül, majd Bálintkának szólt:

— Jaj, de szomjas vagyok... megmerithetné a korsót a patakban.

Bálintka futott a korsóval. Futva se jön meg egyhamar.

Garabonci gyorsan közelebb jött, szeme szomjasan tapadt a lángvörös arcu menyecskére.

— Rózi... mire véljem...

— Álljon a kender közé — suttogta Rózi. — Nem mertem. Dobosné beárult bennünket az urannak.

— Tudja? — hőkent meg Garabonci, akármilyen hetyke volt is.

— Csak annyit, hogy beszélünk egymással... még nem gyanakszik... de most már menjen, mert beárulhat a gyerekek is.

— Dehogyan megyek, míg meg nem mondd, hol találkozunk? Mert akárhogy, én le nem mondok rólad...

— Menjen, az életünkkel játszunk... azt mondta az uram, megfojt, ha megcsalom.

— Mit ér az életünk egymás nélkül? Ügyeskedj, csinálj valamit, ravaszkodj... Átölelte ott a kender közt, szorongat-

ta, el nem engedte, míg Bálintkát meg nem látta. Akkor sebesen távozott. Rózi kezeit kapáló szívére szorította.

— Ehol a víz... lihegte a gyerek.

A menyecske elvette tőle a korsót, úgy tett, mintha inna. Valójában egy kortyot se tudott lenyelni, mintha zsinórral füzte volna össze torkát az izgatottság.

Dobosné, aki saját kenderföldjén guggolva látta, amint Garabonci szorongatta, némán ráta felé öklét. Arcát úgy elcsufította a düh, hogy a saját ura se ismert volna rá.

— Megállj, te céda! Hát ezért epekedik az én lányom hiába! Ezt megkeserülöd.

Rózi pedig egész éjszaka töprengett, hogy mint tegyen eleget az urának is, a szeretőjének is? Imádkozni sem mert, bünsz létére, mert hisz igaz, Isten kegyelmébe fogadja a megtérő bűnöst is, ha őszintén megbánja a bűnét. De ő nem bánta meg azt a bűnt, mely édes volt, csak következményeitől rettegett. Szóval szerelmes, gyarló buta kis menyecske volt, aki nem látott helyzetéből kivezető utat.

Néhány nap múlva Rózi pompás friss rozsenyert sütött. (Bálintkának külön kis cipót, ami őt boldoggá tette.) Vaját is köpült. Mikor az ura hazajött, kedveskedve fogadta.

— Mit eszik, mit iszik? Tejet akar most is? Vagy inkább egy bögre irót?

— Várjál... hadd gondolkozzok előbb egy kicsit!

Bujdosó titokzatosan hunyorgatott, mosolygott.

— Még azon is gondolkozni kell?

— Az ám, mert nézd csak, mit találtam megint a patakba állítva!

Egy sörösvéget vett ki tarisznyájából.

— Az urak felejtek ott?

— Biztosan. És hát ma ur lehetek én is.

Mialatt Bujdosó megmosta a kezét, Rózi oda rakta az asztalra a puha cipót, vaját, meg legnagyobb poharukat. Az erdő őr letelepedett, jóízűen falatozott. Bálintka szemmel tartotta az üveget.

— Adj a nekem az ezüstkupakját, édes apám.

— Minek az neked?

— Csak kell.

Aki valaha látta, hogy a fiugyerekek nadrágzsebében mennyi hasznavehetetlen tárgyat találhat, nem csodálkozik ezen a válaszon. Bujdosó levette a kupakot s oda adta neki. Mielőtt kihuzta a dugót, feleségéhez fordult.

— Magadnak is tegyél poharat!

— Nekem nem kell: én irót ittam, meg nem is szeretem a sert.

— Majd iszok én! — vállalkozott Bálintka.

— Elhallgass... bor, ser nem gyereknem való... meg te is csak az előbb ittal irót, felkavarodik a gyomrod.

— Ha te nem iszol, asszony, ki se húzom a dugót, eltesszük vendégnek a sert.

— Ejnye... de furcsa... jó, hát majd meszkóstolom én is.

Hozott egy kis poharat. A kihuzott dugó nagyot pattant, Bujdosó szakértelennel töltött a poharukba és Bálintka sóváran nézte, mint nő bennük a hab. Rózi csak egy cseppet vett a szájába, azt is kiköpte.

— Keszere. Én nem adnék ilyenért pénzt.

Bujdosó nevetett.

— A ser csak úgy jó, ha egyszerre hajtják fel. Ide nézz!

Felvette a poharát s hirtelen leöntötte tartalmát.

— Csakugyan... valami hibája van ennek a sernek — mondta aztán s egy falat kenyeret evett.

— Csak egy kicsit nekem is! — rimánkodott Bálintka s mostohája poharához nyult, de Rózi a kezére ütött.

— Nem jól esett — mondta Bujdosó — bánom, hogy megittam!

Felállt, de mintha megszédült volna, hirtelen visszaereszkedett székére. Félkarjával az asztalra könykölt, arca színét változtatta, elsápadt, zöldült, kipirosodott, szederjessé vált.

— Jaj a gyomrom — nyögte — hamar egy kis pálinkát.

Rózi szaladt a kamrába s ott hallotta, hogy Bálintka nagyot sivalkodik. Hogyne sivalkodott volna az ártatlan, mikor apja lefordult a székről s habzó szájjal rángatózott a padlón.

— Jaj apám... édes, kedves apám! — Ne jajgass! — rivalt rá belépő mostohája. — Szaladj... küldd ide Törzsánét... tőle szaladj tovább Derecskére... a doktorért.

— Jaj apám... édes, kedves apám... mi lelte?

A sirva futó gyerek jajszava felverte az erdőt, melynek fáitól már bucsuzott a nap. Rózi párnát vett ki az ágyból, alig bírta Bujdosó fejét felemelni, hogy alátolja, őt magát segítség nélkül dehogyan tudta volna az ágyra tenni. A szerencsétlen ember hörögött, mint a meglőtt medve.

(Folytatása következik)

ÉJJELEI ZENÉT ADOTT A LEÁNYNAK, AZTÁN VÉRESRE VERTE

A szegedi ügyészségnek külföldi éjszakai szerénadról tett jelentést a hómezővásárhelyi rendőrség. Sugár Ernő hómezővásárhelyi banktisztviselő nagyobb társaságban mulatozott, majd a hajnali órákban a vendéglő cigányait összeszedve, szerelmese ablaka alá ment ahol különböző nótákat hazatolt. Mőfelett bántotta, hogy ideálja nem gyujtott világságot és annál elkecsereletteben húzatta a cigánnyal. Amikor a hangverseny már jó óráig tartott, a fiatal leány megjelent az ajtóban és rákiabált az udvarlójára, hogy ne zavarja a család éjszakai nyugalmát.

Sugár ekkor nekiment a lányának és ittas állapotában

HA Ön kellemes ízű, egészségeses hűsítő italt akar inni, követelje mindenütt a

CHERO COLA

CHERRY BLOSSOM

ORANGE vagy PEACHES

hűsítőket

BLATZ ÉS WIDEMAN SÖRÖK KIVÁLÓ ÍZÜEK!

SANITARY BOTTLING CO.

WILLIAMSON, W. VA.

SZENTELTVIZ HELYETT MARÓLUGOT IVOTT

Végzetes tévedés folytán valószínűleg életével fizet meg Szög Jánosé hetvenhat éves petrovoszlói öregasszony. Estként, mielőtt aludni tért, szokásához híven szentelt vizet szokta ágyát befecskendezni s utána egy kortyot inni. Legutóbb a szentelt viz helyett véletlenül a marólugos üveg tartalmából ivott, mely összegette a belső részét. Sikoltozására beszaladt a menyé, aki látva az összeesett asszonyt, felkiáltott: — Jaj Istenem, melyik üvegből ivott? S ő is megkóstolta. A fiatal asszonynak különösebb baja nem történt, csak a nyelvét és száját égette össze a marólug. A gyorsan előhívott orvos mindent megtett, hogy a szerencsétlen öreg asszonyt megmentse, de a felépüléséhez semmi remény.

KOCSILÓCSELE LEÜTÖTTE AZ APJÁT

Véres családi háborúság zajlott le Soroksárott. Mich Ádám 46 éves vagyonos gazdálkodó, aki már évek óta hadilában él a családjával, itálisan tért haza a kocsmából. Az udvaron rátámadt feleségére, a földre teperte és ütlegelni kezdte. A család többi tagjai

egy darab ideig némán nézték a durva ütlegelést, majd Mich 26 éves Ádám fia odaugrott apjához, elrántotta anyja mellől és kidobta az utcára. Mich Ádám azonban újra beugrott az udvarra, deszkát ragadott és azzal rohant a fia felé, aki kezébe kapott egy kocsilócsőt és azzal apjára sújtott. Mich Ádám már az első ütéstől vérző fejjel rogyott a földre, fia azonban dühösen tovább folytatta az ütlegelést, úgy, hogy valóságban ki kellett szabadítani a vérző embert a kezéből. Az odasiető csendőrök a fiut megkötözték, majd orvost hívtak, aki megállapította, hogy a súlyos kocsilócsó több helyen átllyukasztotta Mich Ádám fejét, úgy hogy felépüléséhez igen kevés a remény.

TIZENEGY ÉV UTÁN VISSZAKERÜLT ANYJÁHOZ EGY ELTÜNT LEÁNY

Fazekas Istvánnak, egy kalocsai asszonynak hetéves kislánya, Julianna 1915-ben titokzatos körülmények között eltűnt. Két évvel ezelőtt boldog meglepetés érte Fazekas Istvánnét. Beállított hozzá a tizenegy évvel azelőtt eltűnt leánya és elmondotta az anyjának, hogy tizenegy évvel ezelőtt, amikor az iskolába ment, egy kiskunmajsai gazdálkodó

felesége, Fekete Illésné magával vitte őt, mert nem volt neki több gyermekük. Az alszülési szigorúan elzárták a világtól és nem is tudta, hogy él az édesanyja. A kalocsai ügyészség ezért gyermekrablás bűntetté védoelta meg Fekete Illést és feleségét. A törvényszék Fekete Illést fölmentette a gyermekrablás vádja alól, mert elő fogadták azt a védekezését, hogy a kislányt felesége törvénytelen gyermekének vélte. Fekete Illésné azonban bünsznek mondotta ki a bíróság gyermekrablásban és ezért hat hónapi börtönt rótt ki rá. A tábla Fekete Illést fölmentését jóváhagyta, az asszony ügyében pedig a bizonyítás kiegészítését rendelte el.

MAGYARORSZÁGI NYOLC NAPIG TARTÓ LAKODALOM ÖTSZÁZ VENDÉGGEL

A zalamegyei Szulimán községben Dréher György volt községi bíró fia a minap tartotta lakodalmát Trimer György tekintélyes gazda lányával. A lakodalmot, amelyen több mint ötszáz vendég vett részt, nyolc napig tartott. Ez alatt elfogyott egy négy méter mázsás tén, három borju, négy sertés, öt métermázsás sütemény, huszonhárom hektoliter bor, négyszáz tepsi rétes, négyszáz baromfi, négy mázsa cukor és rengeteg más étel. A lakodalmoban egyszerre két cigánybanda húzta a talp alá valót.

LETARTÓZTATTÁK, MERT ÖSSZESZURKÁLTA AZ APJÁT

Gercsi György nyugdíjas vasutas összeszólokzott János nevű tizenkilenc éves fiával, aki a veszekedés hevében zsebkésével hasba és hátbaszurta édesapját. Gercsi Györgyöt életveszélyes állapotban szállították kórházba, az elvetemült fiut pedig letartóztatta a rendőrség.

TITKOS ÜGYNÖKÖK AFRIKÁBA CSÁBITJÁK SZLOVENSZKÓ NÉPÉT

Zólyom, Gómör és Nógrád több vidékén hetek óta arról suttognak, hogy Franciaország afrikai gyarmatainak megszerzésére megkötötték a szlovenszki munkanélkülieket. Nem lehetetlen, hogy a francia idegen légio ügynökei húzódnak meg a kivándorlásra csábító propaganda mögött.

AMERIKAI MAGYAR LAP A MAGYAR BÁNYÁSZLAP, MELY AZ AMERIKÁBA SZAKADT MAGYAR BÁNYÁSZOK ÉRDEKEIÉRT HARCOL. EREDMÉNYESebben segíthetjük a magyar bányászokat, ha nagyobb tábor áll tábort.

Magyarországi lakodalom ötszáz vendéggel

Magyarországi titkos ügynökök Afrikába csábítják szlovenszki népet

Magyarországi letartóztatták, mert összeszúrta apját

Magyarországi tizenegy év után visszakerült anyjához egy eltűnt leány

Magyarországi nyolc napig tartó lakodalom ötszáz vendéggel

